

Eğitim Sen; eğitim emekçilerinin yüzyıllık mücadelesinde eğitimin bilimsel-demokratik yapıya kavuşturulması, eğitimcilerin ekonomik-özlük-sosyal haklarının korunması ve geliştirilmesi ereğiyle 23 Ocak 1995 tarihinde kurulmuştur. Eğitim Sen; sendikal haklar ve özgürlükler mücadelesinde, eğitimin evrensel değerlerini insan hak ve özgürlükleriyle birleştirmiş, bu değerleri sahiplenmiş ve savunmuştur.

Eğitim Sen; bilimin ışığında ve gerçekliğinde evrensel hukuk normları doğrultusunda kendi hukukunu yaratmıştır.

Eğitim Sen; insan hak ve özgürlükler temelinde, hukukun üstünlüğünü, düşünce ve ifade özgürlüklerinin geliştirilmesini savunmuş, "anadilde öğrenim" ilkesini eğitim-biimin bir gereği olarak kabul etmiştir.

Eğitim bilimine göre anadilde öğrenim demokratik, nitelikli eğitimin en önemli öğesidir. Bilimsel değerler açısından bakıldığında, evrensel insan hakları temelinde değerlendirildiğinde "anadilde öğrenim"i savunmak insanlığın vazgeçilmez unsurları arasındadır.

Eğitim Sen; eğitimin evrensel değerlerini, düşünce ve ifade özgürlüğünü, eğitimin bilimsel, demokratik ilkelerini savunduğu için yargılanmaktadır, ve bundan dolayı kapatılma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Sendikamızı kapatma istemiyle açılan davada yerel mahkeme tarafından lehimize olumlu karar verilmesine karşın, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin; "ülkenin toprak bütünlüğünü, ulusal güvenliği ve kamu emniyetini koruma" iddiası üzerinden sendikamızın kapatılma ısrarı sürdürülmektedir.

Sendikamıza açılan kapatma davası Türkiye ve dünya kamuoyunca yakından izlenmektedir. Türkiye için bir demokrasi sınavı olarak değerlendirilen bu dava Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nda önümüzdeki günlerde sonuçlanacaktır.

Eğitim Sen; hukukun üstünlüğüne inanan, hukukun üstünlüğünü savunan bir sendikadır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından verilecek kararın, Türkiye'deki demokratikleşmenin gelişmesine, özgürlüklerin kullanılabilir hale gelmesine önemli katkılar sağlayacağı inancındayız.

Ankara Valiliği'nin başvurusu üzerine Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca sendikamız hakkında kapatma davası açılmıştır. Söz konusu dava; tüzüğümüzün anayasaya aykırı olduğu savıyla açılmıştır. Sendikamız hakkında bazı bilgilerin verilmesi konunun önemi açısından yararlı olacaktır. Bu süreç, doğuracağı sonuçlar açısından demokratikleşme çabalarına gölge düşürecek niteliktedir.

Eğitim Sen, 23.01.1995 günü kurucular listesi ve gerekli belgeleri Ankara Valiliği'ne sunarak kurulmuştur. Türkiye'nin neredeyse tüm il ve ilçelerinde örgütlü olan sendikamızın 100 şubesi ve bu şubelere bağlı 400'e yakın temsilciliği vardır. Eğitim Sen, 200.000'i aşan üyesiyle Türkiye'nin en büyük kamu çalışanı sendikasıdır.

Eğitim Sen aynı zamanda Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun (KESK) ve dünyanın 162 ülkesinden, 319 eğitim sendikası ve 29 milyon eğitim çalışanın oluşturduğu Eğitim Enternasyonu'nun üyesidir.

Milli Eğitim Bakanlığı merkez, taşra ve yurtdışı örgütlerine bağlı kurum ve kuruluşlar, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ile bağlı kurum ve kuruluşlar ile Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Genel Müdürlüğü (TODAİE) sendikamızın örgütlenme alanlarıdır.

Ülkemizdeki kamu görevlileri sendikaları, anayasal yönetime uygun biçimde Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanarak yürürlüğe giren Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (İLO) 87, 98 ve 151 sayılı sözleşmelerine dayanılarak 1990'lı yılların başında kurulmuştur. İç hukukumuzdaki boşluk, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Yasası'nın 12 Temmuz 2001 günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle kısmen giderilmiştir. Sendikamız, 03.07.2002 günü tüzük kongresi yaparak, tüzüğünü yasaya uygun hale getirmiş ve tüzük değişikliğini ilgili makamlara sunmuştur. Tüzüğümüzde yapılan değişikliklerin iletilmesi üzerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, 15 Ekim 2002 gün ve 26296 sayılı yazısıyla, tüzüğümüz yürürlükteki hukuk kurallarına uygun bulunmuştur.

EĞİTİM SEN HAKKINDA AÇILAN KAPATILMA DAVASI

Bu arada Amasya Valiliği'nin başvurusu üzerine Amasya Cumhuriyet Başsavcılığı'nca, tüzüğümüzün Anayasaya aykırı olduğu savıyla suç duyurusunda bulunulmuştur. Tüzük değişikliğinin sunulması üzerine, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2002/387 hazırlık, 2002/656 sayı ve 16.07.2002 günlü kararıyla, suç duyurusu hakkında *"...sanıkların savunmalarına, 09.07.2002 tarihli dilekçe ekinde ibraz edilen 03.07.2002 tarihli olağanüstü genel kurul tutanaklarına göre sendika tüzüğünün .. değiştirildiği, kaldı ki kendi anadilinde öğrenim konusunun hem kamuoyunda ve hem de siyasi partiler arasında yoğun bir şekilde tartışıldığı ve parlamentonun gündemine alınmak üzere olduğu, kamuoyunda yoğun bir şekilde tartışılan bir konu için sendika*

hakkında kapatma davası açılmasının veya yönetim kurulu üyeleri hakkında ceza istenilmesinin hakka uygun düşmeyeceği sanıkların suç kastı ile hareket ettiklerine dair haklarında kamu davası açılmasını haklı gösterecek derecede yeterli ve inandırıcı kanıt elde edilemediği anlaşıldığından olay ve sanıklar hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına ...” denilerek takipsizlik kararı verilmiştir. Hakkımızda yeniden kapatma davası açılmasının nedeni daha önce takipsizlik kararı verilen ve sendikamız tüzüğünde yer alan "...bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur.” ibaresidir.

Kopenhag Kriterleri'ne dayanılarak hazırlanan raporlar sonucunda, 4771 sayılı yasayla, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Yasa'nın 4 üncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiş, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde yayın yapılabileceği düzenlenmiştir. Yasa değişikliği üzerine, resmi televizyon kanallarında farklı dil ve lehçelerde yayına başlanmıştır. Yine 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğrenimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Yasa'nın 2. maddesinin (a) ve (b) bentleri değiştirilerek, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasası hükümlerine tabi olmak üzere Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi amacıyla kurslar açılabilmesi düzenlenmiştir. Bu değişiklik üzerine özel kursların açıldığı bilinmektedir. Kaldı ki, anadili Türkçe olan vatandaşlarımıza bazı kolej ve üniversitelerde yabancı dille eğitim verilmektedir.

25.11.1992 gün ve 3847 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan ve 11.12.1992 gün ve 21432 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına ilişkin 87 Sayılı İLO Sözleşmesi" nin 3. maddesinin 1. 2. bendinde "Çalışanlar ve işverenlerin örgütleri; tüzük ve iç yönetmeliklerini düzenlemek, temsilcilerini seçmek, yönetim ve etkinliklerini düzenlemek ve iş programlarını belirlemek hakkına sahiptirler. Kamu makamları, bu hakkı sınırlayacak veya bu hakkın yasaya uygun şekilde kullanılmasına engel olacak nitelikte her türlü müdahaleden sakınmalıdırlar." hükümlerine yer verilmiştir. İç hukukumuzun parçası olan 87 sayılı İLO Sözleşmesi'nin anılan hükümleri uyarınca, sendikalar tüzüklerini yapmak konusunda bağımsızdır.

Bütün bunlara rağmen tüzüğümüzde yer alan "Toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur" ibaresinin anayasanın 3. ve 42. maddelerine aykırı olduğu için gerekli girişimlerde bulunmasının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca Ankara Valiliği'ne yazılması ve Ankara Valiliğinin başvurusu üzerine cumhuriyet savcılığınca sendikamız hakkında kapatma davası açılması anlaşılır değildir.

KAPATILMA DAVASININ SEYRİ

Genel Kurmay Başkanlığı'nın 27 Haziran 2003 gün ve 030378 sayılı yazılarıyla tüzüğümüzde yer alan "Bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur" ibaresinin anayasanın 3 ve 42. maddelerine aykırı olduğu ve değiştirilmesi için gerekli girişimlerde bulunması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın takdirine sunulmuştur. Ardından, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 15 Temmuz 2003 gün

ve 8066 sayılı yazılılarıyla, Genelkurmay Bakanlığı'nın yukarıda yer verilen istemi göz önünde bulundurularak, tüzükte yer verilen ibarenin 4688 sayılı Yasanın 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi istemi Ankara Valiliği'ne iletilmiştir.

Ankara Valiliği'nin 28.10.2003 gün ve 301524 sayılı yazılılarıyla, tüzüğümüzde yer alan ibarenin madde metninden çıkarılarak yasaya uygun hale getirilmesi istemi sendikamıza iletilmiştir.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 10.06.2004 günü sendikamızın genel merkez yönetim kurulu üyeleri hasım gösterilerek bir davaname ile Ankara İş Mahkemesi'ne başvurulmuş, "...Davallıların yargılama süreci yapılarak Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasının 4688 sayılı Kanununun 37. maddesi gereğince kapatılması..." istenmiştir.

Dava üzerine sendikamız genel merkez yönetim kurulu üyeleri;

1. 15.02.2002 günü Ankara Valiliğince tüzüğün 2. maddesinin (b) bendinde geçen "*Toplumun bütün bireylerinin demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitimden kendi anadilinde eşitlik içinde ve özgürce yararlanabilmesini savunur*" ifadesindeki "*kendi anadilinde*" ifadesinin yasaya aykırı olması nedeniyle çıkarılmasının istendiği, sendikamızın 03.07.2002 günü olağanüstü kongre yaparak "Amaç" başlıklı 2. maddesinin (b) bendini "*Toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel, ve parasız eğitim görmesini, bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur*" biçiminde değiştirdiğini,

2. Ankara Valiliği'nin 29.03.2002 günü Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunması üzerine, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 16.07.2002 gün ve 2002/387 hazırlık, 2002/656 sayılı yukarıda yer verilen kararla takipsizlik kararı verildiğini,

3. Tüzük değişikliğinin iletilmesi üzerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının yukarıda yer verilen yazısı ile tüzük değişikliğinin yasaya uygun olduğunun bildirildiğini,

4. Eğitim Sen tüzel kişiliği adına açılması gereken davanın, yöneticileri adına açıldığını; davanın Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HUMK) ve Medeni Kanun (MK) hükümleri gereğince reddedilmesi gerektiğini,

5. Tüzüğün yasalara aykırılığının düzenlendiği 4688 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin 7. fıkrası uyarınca valilik tarafından açılması gereken davanın cumhuriyet savcılığınca açıldığını, bu nedenle husumet yönünden reddedilmesi gerektiğini,

6. 4688 sayılı Yasanın 37. maddesi uyarınca açılacak davanın ancak eylem ve etkinlikler üzerine açılabileceğini, sendikamızın bu yönde bir eyleminin olmadığını, savcılığın da bu konuda sunduğu herhangi bir delilin olmadığını,

7. "Kopenhag Kriterleri"ne dayanılarak hazırlanan Avrupa Parlamentosu Raporları uyarınca 08.09.2002 gün ve 24841 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4771 sayılı Yasa ile bazı yasalarda değişiklik yapıldığı, buna uygun yönetmeliklerin yayımlandığı, bu düzenlemeler ışığında tüzükte yer alan düzenlemenin anayasa aykırı olmadığı

belirtilmiş, söz konusu düzenlemeler ile uluslar arası sözleşmeler mahkemeye sunulmuştur.

Ankara 2. İş Mahkemesi, 13.07.2004 günü yapılan duruşmada;

1. Davanın sendika tüzel kişiliğine açılması gerekirken sendika yöneticilerine açılmasını temsilcide yanılma olarak değerlendirmiş, davaname örneğinin sendikamıza tebliğ edilerek, sonraki duruşmalara sendikamız tüzel kişiliği aracılığı ile devam ettirilmesine,
2. Husumet yönünden davanın reddedilmesi ve Cumhuriyet Başsavcılığının dava açamayacağı yönündeki isteklerimizin reddine,
3. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında, yapılan işlemler ve varsa yazışma örneklerinin istenmesine,
4. Tüzüğün ilgili maddesini düzeltmesi veya düzeltmemesi konusunda sendikamıza 60 günlük süre verilmesine, karar vermiştir.

Sendikamızca 15.07.2004 günü Ankara 2. İş Mahkemesi'ne bir dilekçe ile başvurulmuştur. 4688 sayılı Yasanın 6. maddesine göre sendikaya 60 günlük süre verilebilmesi için öncelikle tüzük hükmünün yasaya aykırılığının belirlenmesi gerektiği, yasaya aykırılık belirlenmeden 60 günlük süre verilmesinin hukuksal açıdan olanaksız olduğu, bu nedenle 13.07.2004 günlü duruşmada 60 gün süre verilmesine ilişkin ara karardan geri dönülmesi istenmiştir.

Ankara 2. iş Mahkemesi dilekçemiz üzerine, duruşma yapılmaksızın belgeler üzerinde yaptığı inceleme ile, 15.07.2004 günü, "13.07.2004 günlü ara karar ile verilen sürenin Davaname ve duruşma gününün davalı Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Başkanlığı'na tebliğinden sonra başlamasına" karar vermiştir. Dolayısıyla hukuka aykırı olarak verilen sürenin düzeltilmesi için yaptığımız başvuru reddedilmiştir.

Bu arada dava ile ilgili olarak sendikamızca bilim insanlarının görüşüne başvurulmuştur. Marmara Üniversitesi Anayasa Hukuku Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. İbrahim KABOĞLU dava ile ilgili olarak sunduğu mütalaada (dava dosyasında bulunan);

"Tüzüğün 3. maddesinin b fıkrasında yer alan 'Bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur' ifadesi, Eğitim Sen'in bir tüzel kişi olarak sahip olduğu ifade özgürlüğünün kullanılmasındır.

Düşünce ve ifade özgürlüğü, gerek Anayasamızca gerekse İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi tarafından, birey ve birey gruplarına (yani örgütlere) tanınmış olan ve güvence altına alınmış olan temel bir insan hakkıdır. Bu hak hem bireysel olarak hem de toplu olarak tanınmıştır. Bir derneğin veya bir sendikanın tüzüğünde yer verdiği görüşler, ifade özgürlüğünün toplu kullanımı anlamına gelmektedir. Nitekim İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, TBKP Türkiye davasında, parti tüzüğünde yer alan görüşleri nedeniyle kapatılmasını, söz konusu partinin, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi W. maddenin güvencelediği ifade özgürlüğünün kolektif kullanım hakkını zedelediği gerekçesiyle Türkiye'yi sözleşme hükümlerini ihlal etmekten mahkum etmiştir.

Öte yandan bireylerin dil öğrenimi ve kültürlerinin gelişim hakkını savunmanın, bir eğitim sendikasının

ü/üğünde yer almasından daha doğal bir düzenleme olamaz.

Bireylerin anadillerini öğrenmesi ve kültürlerini geliştirmesi, dil özgürlüğü ve kültürel gelişme hakkının temel öğeleri arasında yer almaktadır. Bunun temelleri ve çerçevesi Anayasamız ile de çizilmiştir. Anayasanın hükümleri, Türkiye'nin son yıllarda gerçekleştirdiği 'özgürlükler açılımı' ifade eden reformlar ışığında yorumlanmalıdır.

'Uyum yasaları' olarak bilinen yasalarla anadilin öğrenilmesi ve anadilde yayın hakkının önü açılmıştır. Hatta TRT aracılığıyla, değişik dillerde yayın yapmak, dil öğrenimi ile ilgili kurslar açmak suretiyle, Devlet, değişik anadilleri geliştirmek amacıyla 'olumlu yükümlülükler' üstlenmiştir.

...

Bir özgürlüğün sınırlandırılması için, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasada açıkça sınırlama nedenine yer verilmiş olması gerekir. Oysa anadilin öğrenilmesini isteme, insan hakları için öngörülen sınırlama nedenleri ile bağlantılandırılması mümkün değildir. Böyle bir talebi sınırlayabilecek meşru bir amaç ne Anayasamızda ne de İHAS'ta mevcuttur.

Kaldı ki bu konuda ulusal hukukta bir yaptırım uygulanması durumunda, bunun İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi önünde, Türkiye'nin yaptırıma tabi tutulması sonucunu doğuracağına kuşku bulunmamaktadır" demiştir.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Mehmet Semih GEMALMAZ sunduğu mütalaasında (dava dosyasında da bulunan);

"AİHM'nin ifade özgürlüğü hakkı bağlamındaki yerleşik içtihatlarına göre, ifade edilen görüşlerin toplumun geniş kesimleri tarafından benimsenen görüşler olması şartı aranmaz; hatta tam da tersine 'rahatsız edici' nitelikte sayılan yahut öyle kavranan görüşler de (AİHS md. 10/un koruma altına aldığı hakkın çerçevesi içindedir.

Avrupa Konseyi bünyesinde ve özellikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi sistemi içerisinde 'ifade özgürlüğü', sadece kendi başına önemli bir hak olmakla kalmaz, aynı zamanda Sözleşme çerçevesindeki diğer hakların korunması bakımından da belirleyici rol oynar.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, Bakanlar Komitesi, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından üretilen çok sayıda ve yerleşik hale gelen karar ve hükümler, ifade özgürlüğünün, demokratik bir toplumun ilerlemesi ve her bir bireyin gelişmesi için temel koşullardan biri olduğunu ortaya koymuştur.

Konusu bakımından Sözleşme Madde W un kapsamına girmeyen hiçbir ifade yoktur. Başka bir söyleyişle, ifade özgürlüğü hakkı, her konuyu ifade etmeyi güvence altına alır; konu sınırlaması yoktur.

Buna bitişik olarak, ifade özgürlüğü, siyasal boyutta, siyasal görüş açıklama özgürlüğü kadar, bu siyasal görüşü dinleme/duyma; başka bir deyişle, bu görüşü/bilgiye edinme hakkını da kapsar nitelik taşımaktadır.

İfade özgürlüğünün öznesi/sahibi, 'herkes'dir. Bu husus bir çok kararda belirtilmiştir"

Konu ile ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin anlatım özgürlüğüne ilişkin, 07.12.1976 günlü "Handyside v. Birleşik Krallık", 08.06.1976 günlü "Engel vd. v. Hollanda", 22.05.1990 günlü "Autronic AG v. İsviçre", 24.02.1994 günlü "Casado Coca v. İspanya" emsal kararlarından örnek vererek, anlatım özgürlüğünün yalnız gerçek kişilere değil; hukuksal niteliği ne olursa olsun (Şirket, Dernek, Kooperatif, Sendika), tüzel kişilere de tanınan ve koruma altına alınan bir hak olduğunu dile getirmiştir.

Sayın GEMALMAZ; bir sendikanın, ulusal yetkili makamlarca kapatılmasının AİHS bakımından meşru olup olmadığını tartışırken, 15.10.1981 günü kabul edilmezlik kararı verilen "X. V. Avusturya" olayını örnek göstermiş; örneklenen kararda yetkili ulusal makamlarca bir örgütün ancak faaliyetleri nedeniyle kapatılmasının AİHS'ye göre meşru görülebileceği, tüzük veya açıklamaları nedeniyle bir örgütün AİHS'ye göre kapatılabilmesinin kural olarak mümkün olmadığını belirtmiştir.

Sayın GEMALMAZ; siyasi partiler ile diğer örgüt biçimlerinin ve bu arada sendikaların, sözleşmenin örgütlenme özgürlüğünü düzenlediği 11. maddesi bakımından tabi oldukları hak rejiminin hemen hemen aynı olduğunu belirterek bu konudaki kararlardan örnekler vermiştir. Bu kararlardan hareketle (30.01.1998 günlü "Türkiye Birleşik Komünist Partisi v. Türkiye", 12.11.2003 günlü "Türkiye Sosyalist Partisi v. Türkiye", 25.05.1998 günlü "Sosyalist Parti v. Türkiye", 08.12.1999 günlü "Özgürlük ve Demokrasi Partisi v. Türkiye", 31.07.2001 günlü "Refah Partisi v. Türkiye", 09.04.2002 günlü "Halkın Emek Partisi v. Türkiye") bir sendikanın hiçbir şiddet ya da hukuk dışı unsur içermeyen nitelikteki tüzüğünden ötürü kapatılmasının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini açıkça ihlal edeceği sonucuna varmanın mümkün olduğunu belirtmiştir.

Sayın GEMALMAZ tüzüğünde yer alan bir ibare nedeniyle EĞİTİM SEN hakkında açılan kapatma davasını Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesinin 8. maddesi yönünden de değerlendirmiştir. Bu konudaki değerlendirmesi şöyledir:

"ESKHS'nin denetim organı olan komitenin belirlediği haklar arasında sendikaların tüzüklerini ve programlarını serbestçe yapma hakkı da bulunmaktadır, (md.8/1) in 'a' bendinde yer verilen 'sadece ilgili örgütün (sendikanın) kurallarına tabi olarak' ibaresi, açık şekilde, bu örgütlerin tüzük ve programlarını hazırlama ve belirleme hakkına sahip kıldıklarını teyit etmektedir. Nitekim Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (UÇÖ) 87 numaralı Sözleşmesi (md.3/1) hükmü de, burada belirtilen hususu teyit eden bir başka veridir.

Eğitim Sen Tüzüğü (md.2) hükmü de, ESKHS (md.8) kapsamına giren bir nitelik arz etmektedir. Zira eğitim sektörü çalışanlarının kurduğu ve üye olduğu bir sendikanın, eğitim/öğretim konusuyla doğrudan ilgisi bulunan 'ana dilde öğrenim' konusunda görüş belirlemesi örgütün ilgi ve uzmanlık alanının bir parçasını teşkil etmektedir.

Bu nedenle, söz konusu sendikanın ESKHS anlamında meşru (sözleşmeye uygun) addedilen türdeki faaliyetleri kapsamında mütalaa edilmesi uygun gözükene anılan Tüzük hükmü nedeniyle sendika aleyhine dava ikamesi, direkt olarak 'sendikal faaliyete' bir 'müdahale' teşkil etmekte ve bu hakkın kullanımını ölçülü olmayan şekilde

engelleme niteliği taşımaktadır.

Öte yandan, ESKHS (md. 13)' de eğitim hakkı düzenlenmiştir. (md. 13/1)'e göre ... taraf devletlerin üstlendiği bir yükümlülük olan 'insan kişiliğinin tam olarak gelişmesine' elveren bir 'eğitimi' sağlamak bağlamında, kişi ya da kuruluşlarca bireylerin ana dillerini öğrenmeleri yönünde görüş ileri sürmek, ana dil ile bireyin kişilik gelişmesi arasındaki koparılamaz bağ dikkate alındığında, hem meşru ve hukuka uygundur, hem de ESKHS tarafından güvence altına alınan kategoriye girmektedir"

Kapatma isteminin reddine ilişkin kararda yer alan veriler:

1. Davanın açıldığı gün 15.6.2004, ret kararının verildiği gün 15.9.2004'tür. Ret kararının esas numarası 2004/833, karar numarası 2004/752'dir. Davanın davacısı K.H., davalısı Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası olarak gösterilmiştir.

2. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, davayı, 10.6.2004 günlü, 2004/875 Basın Hazırlık, 2004/364 Basın Esas, 2004/5 iddianame sayılı davaname ile açmıştır. Davanamede başsavcılık; sendika tüzüğü'nün 2. maddesinin (B)^ bendinde "...Toplumun bütün bireylerini(n),^ Teme! İnsan Hakları ve Özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur.." anlatımlarının yer aldığını, kendi ana dilinde^{1-*} ibaresinin anayasanın 3. ve 42. maddelerine uygun düşmediğini, bu ibarelerin madde metninden çıkarılması için Ankara Valiliği'nin Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası'na yazdığı 28.10.2003 günlü, 301524 sayılı yazıya karşın maddede herhangi bir değişiklik yapılmadığını, sendikanın 4688 sayılı yasanın 37. maddesi gereğince kapatılması için Ankara Valiliği'nin 12.4.2004 günlü, 105143 sayılı yazı ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurduğunu, anayasanın 3. maddesinde Türkiye Devletinin ülkesi ve ulusuyla bölünmez bir bütün olduğunun, 42. maddesinin 6. paragrafında da Türkçe'den başka hiçbir dilin eğitim-öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulup öğretilmeyeceğinin kurala bağlandığını, eğitim-öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim-öğretim yapan okulların tabi olacağı esasların kanunla düzenleneceğinin belirtildiğini açıklamıştır.

3. Davanamede başsavcılık, eğitim-öğretim kurumlarında Türk yurttaşlarına Türkçe dışında hiçbir dilin ana dilleri olarak okutulup öğretilmeyeceğine ilişkin kuralın 2923 sayılı Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğretilmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesinin (a) fıkrasında da yer aldığına, 4688 sayılı yasanın 20. maddesinde, bu yasaya göre kurulan sendika ve konfederasyonların işleyişlerinin anayasada belirtilen cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara aykırı olamayacağını kurallaştırıldığına da değindikten sonra; uyarıya karşın tüzüğü'nün 2/b maddesindeki "...bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesi..." ibaresini çıkarmayan sendikanın, 4688 sayılı Yasa'nın 37. maddesi uyarınca kapatılmasını talep ve dava etmiştir.

4. Kararda yer alan, sendikanın kapatma davasına karşı yaptığı "savunmanın özeti", içerik olarak şöyledir:

a) 4688 sayılı yasanın 6. ve 37., 2908 sayılı yasanın 54., 5442 sayılı yasanın 4. maddesine göre; Ankara Valiliği'nin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na dava açtırma yetkisi bulunmamaktadır.

b) Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz edilmeden kesinleşen ve dava konusu olayla ilgili bulunan 16.07.2002 günlü, 2002/387 Basın Hazırlık ve 2002/656 Basın Karar sayılı bir kovuşturmayaya yer olmadığı (takipsizlik) kararı vardır.

c) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'nün 15.10.2002 günlü, 10745 sayılı onayı, sendika tüzüğü'nün 2/b maddesinin davanamede ileri sürülen aykırılıkları taşımadığını göstermektedir.

d) Ankara Valiliği ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın süresi içinde inceleyip onayladıkları ve (Ankara) Cumhuriyet Başsavcılığının takipsizlik kararı verdiği tüzüğü'nün ilgili maddesinin gerekçe gösterilerek sendikanın kapatılmasının istenmesi, yasaya aykırıdır. Bu nedenle davanamenin usulden reddedilmesi gerekir.

e) Davanamede ileri sürülen savlar, anayasanın 13., 25., 26. ve 51. maddelerine, 90. maddesinin son fıkrasına, 10.03.1954 günlü, 6366 sayılı yasayla kabul edilerek yürürlüğe giren İnsan Hakları ve Ana Hürriyetlerini Korumaya Dair Sözleşme'nin 10 ve 11. maddelerine, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 sayılı sözleşmesinin 3. maddesine aykırıdır.

f) Aynı konuda Ankara İki Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde dava açılmış, adı geçen mahkemenin verdiği 20.05.1999 günlü, 1999-66 esas, 1999/63 karar sayılı kararlarla yargılanan sanıklar aklanmışlardır.

g) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile ilgili başvurular üzerine dava konusu olaya benzer konularda kararları vardır. Bu kararlar, T.C. Devleti aleyhinedir.

h) Alevi Bektâşi Kuruluşları Birliği Kültür Derneği'nin kapatılması isteminin kabulü doğrultusundaki mahkeme kararı, Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nce bozulmuştur. Yerel mahkeme, Yargıtay'ın bozma kararına uyarak adı geçen derneğin kapatılması istemini reddetmiş, bu karar, Yargıtay'ca da onanmıştır.

5. Kararın gerekçesinde, öncelikle; bu konuda uygulanacak yasa maddeleri ile onların içerikleri sıralanmaktadır. Bunlar şöyle özetlenebilir:

a) Uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak yasa maddeleri arasında anayasanın 3. ve 42. maddeleri de vardır. Mahkeme; 42. maddenin eğitim-öğretim özgürlüğü'nün devlete sadakat borcunu ortadan kaldırmayacağına ilişkin kuralı ile birlikte, bu maddenin son fıkrasında yer alan Türkçe'den başka hiçbir dilin eğitim-öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulup öğretilmeyeceğine, eğitim-öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim-öğretim yapan okulların tabii olacağı esasların kanunla düzenleneceğine ilişkin kurallarına da gönderme yapmaktadır.

b) Mahkeme, anayasanın (Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin Türk olduğunu kurala bağlayan) 66. maddesine de gönderme yapmaktadır.

c) Karara, anayasanın değişik 90. maddesinin son fıkrası olduğu gibi alınmıştır.

d) Kararda, 4688 sayılı yasanın 4. maddesinde sendikaların kuruluş esaslarının, 6. maddesinde kuruluş işlemleri ile sendikanın eksiklerinden dolayı kapatılmasının, 19. maddesinde yetki ve faaliyetlerinin düzenlediği; 20. maddesinde sendikaların yönetim ve işleyişlerinin Anayasa'da belirtilen cumhuriyetin temel niteliklerine ve

demokratik esaslara aykırı olamayacağına, 37. maddesinde de Anayasa'da belirtilen cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara aykırı faaliyette bulunan sendika ve konfederasyonun merkezlerinin bulunduğu yer cumhuriyet başsavcısının istemi üzerine iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme kararı ile kapatılacağına, kapatılan sendika şubesi, sendika ve konfederasyonlar hakkında 2908 sayılı yasanın 54. maddesi uyarınca işlem yapılacağına belirtildiği vurgulanmıştır.

e) Karar; 2923 sayılı yasanın 2. maddesinin, yurttışlara, eğitim-öğretim kurumlarında Türkçe dışındaki bir dilin ana dili olarak okutulup öğretilmeyeceğine ilişkin kuralı ile, (c) bendinde yer alan Türkiye'de eğitim ve öğretimi yapılacak yabancı dillerin Milli Güvenlik Kurulu'nun görüşü alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile saptanacağı yolundaki kuralına da gönderme yapmıştır.

f) 2923 sayılı yasanın uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 2. ve 5. maddeleri de, mahkemenin yollamada bulunduğu düzenlemeler arasında yer almaktadır. 2. madde kapsam, 5. madde amaç maddesidir (yönetmeliğe göre özetle; kapsam, yabancı dille eğitim-öğretim yapan okulların bağlı bulunacakları esaslar; amaç ise, ulusal eğitimin genel amaçlarına, temel ilkelerine uygun olarak, okul ve kurumların amaçları ile düzeyleri de göz önünde bulundurularak bireylerin -öğrenecekleri yabancı dilde- konuşulanları, okunanları anlayabilmeleri, duygularıyla düşüncelerini anlatabilmeleridir).

6. Kararda; Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının bu davayı açma yetkisinin bulunmadığına, davanın tüzelkişiliğe karşı açılmadığına, cumhuriyet başsavcılığının duruşmalarda temsil edilmediğine, bu nedenlerle davanın yöntem (usul) açısından reddedilmesi, dosyanın işlemde kaldırılması gerektiğine ilişkin davalı vekilince ileri sürülen görüş, açıklama ve değerlendirmelerin uygun bulunmaması, bu görüş, açıklama ve değerlendirmelere dayalı istemlerinin reddedilmesi şöyle gerekçelendirilmiştir:

a) Ankara Valiliği ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı adına dava açma ya da dava açılması istemini reddetme yetkisi, Cumhuriyet Başsavcılığıdır. Valilik ve bakanlık, doğrudan sendikanın kapatılması davası açma yetkisi ile donatılmamıştır (mahkeme bu konuda, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'ın Sendikalar Hukuku adlı yapıtının 28 Şubat 1995 baskısının 295. sayfasıyla onu izleyen sayfalarındaki açıklamaları referans olarak almıştır).

b) Cumhuriyet Başsavcılığının davada temsil edilmediği, dolayısıyla dosyanın işlemde kaldırılması gerektiği konusundaki davalı sendikanın istemi yasaya uygun değildir. Çünkü bu dava, davaname ile kamu adına Cumhuriyet Başsavcılığınca açılmıştır. Davanın niteliğine göre, HUMK'un 409. maddesinin bu davada uygulama yeri yoktur. O nedenle, davalılar vekilinin dosyanın işlemde kaldırılması istemi reddedilmiştir.

c) Bu davanın sendika tüzel kişiliğine karşı değil, yöneticileri aleyhine açılmış olması nedeniyle reddini isteyen davalılar vekilinin bu istemi de yerinde görülmemiştir. Çünkü, ilk duruşma günü, tüm sendika yöneticileri duruşmaya gelmişler, sendikanın kapatılmasının istendiğini öğrenmişlerdir. 7201 sayılı yasanın 32. maddesine göre, muhatabın öğrendiği bildirim, yöntemine aykırı yapılmış olsa bile geçerlidir. Yasanın bu açıklığı karşısında, sendika tüzel kişiliğine karşı dava açılmamış olmasını, başlı başına davanın reddine gerekçe sayma olanağı yoktur. Öte yandan davaname, sendika tüzelkişiliğine ilk duruşma aşamasında tebliğ edilmiştir. Bu nedenlerle, davalıların bu yöne değinen itiraz ve istekleri reddedilmiştir.

7. Kararın gerekçesinde hukuk devleti, demokratik devlet, demokratik sendikacılık kavramlarının açıklanmasının gerekli görüldüğü vurgulandıktan sonra, özetle şu açıklamalara yer verilmiştir:

a) Anayasa'nın 2. maddesine göre T.C.; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.

b) Demokratik devlet; cumhuriyetin, yönetimde hukuk kurallarına (kurumları ile birlikte) uymasdır. Demokratik seçim ve temsil ilkesi(nin egemenliği), genel ve eşit oy, yasama organının seçimle oluşturulması, siyasal hakların tanınması, devlet yetkilerinin anayasa ile belirlenen sınırlar içinde kullanılması, çoğunluğun yönetim hakkı, azınlığın korunması, çoğunluğun sınırlanması, devlete karşı temel bireysel hakların korunması, yasa önünde eşitlik; demokratik devletin temel özelliklerinden birkaçıdır.

c) Hukuk devleti, yurttaşlarına hukuk güvenliği sağlayan devlettir: Hukukun üstünde başka bir güç tanımaz. Hukuka uymayı, tüm kurumları ile birlikte kendisine ilke edinmiştir. İnsan haklarına saygı duyar. Bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendirir. Yargı denetimine açıktır. Yasalara uymayı felsefe olarak benimser. Onun tüm etkinliklerinde hukuk egemendir. Devlete güven ilkesini sarsmaz, özenle korur. Tüm devlet organlarının eylem ve işlemlerini hukuk sınırı ile denetler. Temel hakları güvence altına alır. Yasaların anayasaya uygunluğunu denetler. Yönetimin hukuka bağlılığını, devlet tüzel kişiliğinin tüm birimlerinin hukuka uygun davranmalarını, yargı kuruluşlarının bağımsızlığını ve güvenilirliğini sağlamıştır.

d) Sendika özgürlüğü, anayasanın 51. maddesinde düzenlenmiştir (kararda, bu maddenin içeriğine yer verilmiştir). 4688 sayılı yasanın 4. maddesinde kamu görevlileri sendikasının kuruluşu, 6. maddesinde de kurulan sendikanın belgelerini ve tüzüğünü valiliğe vermekle tüzel kişilik kazanacağı belirtilmiştir.

e) Sendika yöneticileri hakkında kapatılma davası açılmış ise de; sendika tüzel kişiliği sendikayı temsilen duruşmada bulunduğundan yapılan (yönteme ilişkin) bu yanlışlık, mahkemece düzeltilmiştir.

f) 4688 sayılı yasanın 19. maddesinde, faaliyetler ve yasaklar sayılmıştır. Davalı sendikanın, bu maddede yer alan herhangi bir eylemi saptanmamıştır. Yasanın 20. maddesinde sendikaların yönetim ve işleyişlerinin anayasada belirtilen cumhuriyetin temel nitelikler ile demokratik esaslara aykırı olamayacağı, 37. maddesinde ise, anayasada belirtilen cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara aykırı faaliyette bulunan sendika ve konfederasyonun merkezlerinin bulunduğu yer cumhuriyet başsavcısının istemi üzerine iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkeme kararı ile kapatılacağı doğrultusunda kurallar vardır.

g) Tüzüğünün 2/b maddesinin son tümcesine göre davalı sendika, "... bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur." Bu tümcede yer alan kuralın anayasanın 3. ve 42. maddeleri ile 4688 sayılı yasanın 37. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir. 3. maddeye göre Türk Devleti'nin dili Türkçe'dir. 42. madde; Türkçe'den başka hiçbir dilin eğitim-öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulup öğretilmeyeceği, eğitim-öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim-öğretim yapan okulların tabi olacağı esasların kanunla düzenleneceği, uluslararası anlaşma kurallarının saklı olduğu yönündedir.

h) Devletin dilinin Türkçe olması; devletin sınırları içindeki tüm resmi işlerin Türkçe görülmesi, tüm resmi bel-

gelerin Türkçe tutulması, tüm resmi yazışmaların Türkçe yapılması demektir. Anayasa'nın 2. maddesine göre Türkiye, bir hukuk devletidir. Müslüman yurttaşlar arasında, ırk ya da mezhep ayrılığına dayalı bir azınlık statüsünü kabul etmemiştir. Dil ayrılığına dayalı bir azınlık statüsü de yoktur. Azınlık statüsünde olsun ya da olmasın, dil, ırk, renk, felsefi inanç, din, mezhep ayrımı gözetilmeksizin Anayasa'nın 66. maddesine göre Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür. Yurttaşların tümü, Türk ulusunu oluşturur. (Türklük) ulusal azınlık statüsünü ya da dil ayrılığını aşan, hukuksal bir bütünlük kavramıdır. Dolayısıyla farklı lehçe ve dillerin resmi dil dışında özel olarak öğrenilmesi bir farklılık yaratmayacağı gibi öğrenenlerin ayrı bir azınlık statüsünde olmayacağı da doğaldır. Anayasanın 66. maddesine göre dil ayrılığı yüzünden yurttaşlar hakkında ayrımlı eylem ve işlem yapılması doğru değildir. Dilin bir bölücülük unsuru olmak yerine ulus bütünlüğü içinde bir değişiklik unsuru olması doğaldır. Mahkememiz, sendika tüzüğündeki dava konusu ibareyi bu biçimde anlamıştır.

i) Kapatılması istenen sendikanın yukarıda belirtilen ilkelere aykırı davrandığı konusunda dosyada somut bir belge ve veri bulunmamaktadır. Mahkemeler, kuşku ya da gelecekte olabileceklere göre yargıya varamazlar. Kuşkulanılan konu, tüzükte bulunan (dava konusu) kuralın devletin tümlüğüne karşı olanlarca kullanılıp kullanılmayacağıdır. Davalı sendikanın bu doğrultuda eylem ve işlemlere girişmesi durumunda kuşkusuz devlet organları harekete geçecek, sendika kapatılabilecektir. Ne var ki, bu aşamada sendikanın yasaya aykırı bir eylem ve işlemi saptanmamıştır.

j) Türkiye, demokratik bir hukuk devletidir. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması, Anayasa'nın 13. maddesinde, kötüye kullanılmaması 14. maddesinde, düşünce ve kanı özgürlüğü 25. maddesinde, düşünce ve kanıları açıklayıp yayma özgürlüğü 26. maddesinde yer almaktadır. Anayasa kuralları 4688 sayılı yasayla birlikte değerlendirildiğinde, sendikaların hiçbir biçimde devletin temel niteliklerini belirten anayasa maddelerine aykırı davranamayacakları sonucuna varılmaktadır.

k) Anayasa'nın 90/son maddesine göre, yöntemine uygun biçimde yürürlüğe konulmuş uluslararası andlaşmalar yasa hükmündedir. Bunlar hakkında anayasaya aykırılık savı ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurulamaz. Yöntemine uygun biçimde yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası andlaşmalar ile yasaların aynı konuda farklı kurallar içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda andlaşma kuralları esas alınır.

l) Bu dava ile ilgili kurallar hiyerarşisinde üstte anayasa, sonra yasa, ondan sonra tüzük, en sonra yönetmelik gelmektedir. Ancak Birleşmiş Milletler Anlaşması, İnsan Hakları Evrensel Beyanname, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme ve buna ek protokol, anayasanın üzerinde yer almaktadır. Bunlar, Anayasa Mahkemesi kararlarında zaman zaman, Anayasa'ya uygunluk denetiminde aydınlatıcı ve destek ölçü-norm olarak kullanılmaktadır. Anayasa'nın kaynaklarından olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin koruduğu hak ve özgürlüklerin tümü, Avrupa Konseyi'nin ortak mal varlığı ve gerçekten demokratik bir rejimin temeli sayıldığı için üye devletler; iç hukuk düzenlerinde sözleşmeye aykırı kurallar koymama ve yürürlükteki kuralları sözleşme ile uyumlu kılma yükümlülüğü altındadır (bu görüş ve değerlendirmeyi desteklemek amacıyla yargıç, Erdoğan Teziç'in Anayasa Hukuku adlı yapıtını referans olarak göstermiştir).

m) Bir iç hukuk metni olan anayasa ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi arasında çatışma söz konusu olduğunda, uluslararası hukukun üstünlüğü gereği, Anayasa'nın sözleşmeye uygun yorumlanması gerekir (bu görüş ve değerlendirmeyi desteklemek amacıyla yargıç, A. Ş. Gözübüyük'ün Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Bireysel Başvuru Hakkı adlı yapıtını referans olarak göstermiştir).

n) Türkiye, AB'ye girmeye, onun hukuk normlarını benimsemeye çalışmakta ve bu amaçla büyük bir çaba harcamaktadır. Önce ekonomik birlik olarak kurulan Avrupa Topluluğu, daha sonra AB'ye dönüşmüş; 7 Şubat 1992 günlü Maastricht Antlaşması ile siyasal ve hukuksal birliği gerçekleştirmeyi, ortak bir hukuk yaratmayı amaçladığını ortaya koymuştur. AB, uluslar üstü bir kuruluş olduğundan, koyduğu kurallar, ulusal parlamentolarca benimsenmektedir. Çatışan kurallardan AB'nin koydukları uygulanacaktır. Türkiye'de de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin içerdiği kurallar, bireysel başvuru hakkı tanınan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları (özellik taşıyanları dışında) uygulanır duruma gelmiştir.

o) HUMK'un 76. maddesine göre; yargıç, doğrudan Türk yasaları uyarınca karar verir. Ancak bir yabancı hukukun uygulanması gerekli olan durumlarda buna dayanan yan, o (yabancı) yasa kuralını kanıtlamakla yükümlüdür. Kanıtlanamazsa dava, Türk yasaları uyarınca sonuçlandırılır.

ö) Anayasanın 90. maddesinin son fıkrasına göre, bu davada Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. ve 11. maddeleri uygulanacaktır. 10. maddenin başlığı ifade özgürlüğüdür. Bu maddenin ilk fıkrasında "Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir almak ve vermek özgürlüğünü de içerir. Bu madde, devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine bağlı tutmalarına engel değildir.", ikinci fıkrasında ise, ""Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabilir." denilmektedir. 11. madde, dernek kurma ve toplantı özgürlüğünü düzenlemektedir. Bu maddenin birinci fıkrası, "Herkes asayiş bozmayan toplantılar yapmak, dernek kurmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahiptir.", ikinci fıkrası da "Bu hakların kullanılması, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amaçlarıyla ve ancak yasayla sınırlanabilir. Bu madde, bu hakların kullanılmasında silahlı kuvvetler, kolluk mensupları veya devletin idare mekanizmasında görevli olanlar hakkında meşru sınırlamalar konmasına engel değildir." kuralını içermektedir. Mahkememiz, bu iki maddeyi birlikte değerlendirerek yorumlamıştır. Düşünceyi açıklama özgürlüğü, demokratik toplumların ilerlemesi ve bireyin gelişimi için temel koşullardan biri olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca, 10. madde ile tanınan hakların sınır tanımayan bir değere sahip olduğu ileri sürülmüştür. Bu özgürlük olmaksızın demokrasi düşünülemez. Çünkü demokrasi, her tür fikir, inanç ve düşüncenin açığa vurularak serbest bir tartışma ortamının yaratılması esası üzerine kuruludur. Çoğulcu bir demokraside bazı grupların özel-

likle siyasi konularda aşın ve demokrasiye karşı görüşleri temsil etmesi bir dereceye kadar olağan sayılarak hoşgörü ile karşılanmalıdır.

p) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), öteden beri, İnsan Hakları Sözleşmesi (İHS)'nin 10. maddesinin sağladığı korumanın yalnızca sorunsuz olarak kabul edilebilecek düşünceler için değil, aynı zamanda devleti ya da halkın bir bölümünü incitici, şoke ya da rahatsız edici düşünceler için de geçerli olduğunu vurgulamaktadır. Düşünceyi açıklama özgürlüğü, aynı zamanda, insanın kişiliğini geliştirmesi bakımından da büyük önem taşımaktadır. 10. maddedeki korumadan yararlanacak "ifade"; salt sözlü açıklamaları değil, sanat yapıtlarını, filmleri, başkasının kötü davranışını önlemeye yönelik belirli bir rahatsız edicilik potansiyeli bulunan davranışları da içerir. Düşünceyi açıklama özgürlüğü, salt bir iç alem özürlüğü olarak anlaşılırsa anlamsızlaşsın. Bu özgürlüğün anlamlı olabilmesi için; özgürce düşünme yanında, düşündüklerini, kanılarını, duygularını hiçbir kaygıya kapılmaksızın, hiçbir engelle karşılaşmaksızın (serbestçe) açıklama, dışa vurma, başkalarıyla paylaşma olanağının da bulunması gerekir. O amaçla kişiye, her tür iletişim araçlarını kullanma olanağı sağlanmalıdır. Çünkü bu özgürlük, hem kişisel, hem de toplumsal bir haktır. Düşünce ve kanıları açıklama, başkalarının öğrenme ve bilgilenme haklarının da kaynağıdır. Düşünceyi açıklama özgürlüğü yok ya da kısıtlı ise, bu kaynak kurutulmuş, demokratik devlet, salt bundan dolayı zarara uğratılmış demektir. Özgür bir kamuoyu oluşturmak için, tüm seçeneklerin en geniş katılımı, en geniş anlamda tartışılması gerekir. Bu, düşünce ve onu açıklama özgürlüğünün bir gereği olduğu kadar, demokrasinin de olmazsa olmaz koşullarındandır. O nedenle, düşünceyi açıklama özgürlüğünün sınırlarının belirlenmesi, demokrasilerde en çok zorlanılan konulardan biridir. Düşünce ve onu açıklama özgürlüğü, demokrasiyi ortadan kaldırmaya yönelik yakın tehlike ve şiddet içeren düşünceyi açıklama özgürlüğü olarak algılanmamalıdır.

r) AİHM, değişik kararlarında, düşünceyi açıklama özgürlüğünün kapsamına herkesin (tüzel kişilerin, doğal olarak sendikaların da) girdiğini vurgulamıştır. Kimi kamu görevlileri açısından bu özgürlük sınırlandırılabilir.

s) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 10/2. maddesi, düşünceyi açıklama özgürlüğüne getirilebilecek sınırlamaları belirlemiştir. Bu sınırlamaların yasayla getirilmesi, demokratik toplum için zorunlu olması gerekir. AİHM, düşünceyi açıklama özgürlüğünü, demokratik toplumun zorunlu temellerinden, toplumun ilerlemesi ve her bireyin özgüveninin temel koşullarından biri olarak görmektedir. AİHS'nin 10/2. maddesine göre bu, kabul gören ve zararsız ya da kayıtsızlık içeren bilgilerle düşünceler için değil, aynı zamanda kırııcı, şok edici ya da rahatsız edici olanlar için de geçerlidir. Bunlar, bir demokratik toplumun olmazsa olmazları, çok sesliliğe ve hoşgörüye ilişkin gerekleridir.

ş) AİHS'nin 11. maddesi, toplanma ve örgütlenme (o arada sendika) özgürlüğünü düzenlemektedir. Sendika, kendi çıkarlarını savunmak için işçilerin bir araya geldiği örgütlenmelerdir. Bu anlamda sendika, bir tür dernek olarak kabul edilmektedir. O nedenle, genel olarak dernek özgürlüğüne yönelik bir müdahale saptanmışsa, söz konusu derneğin aynı zamanda sendika olup olmadığının araştırılmasına gerek bulunmamaktadır. AİHS'nin 11. maddesinde yer alan sendika özgürlüğünden hem işçi, hem de işveren dernek ve sendikaları yararlanır.

t) RP'nin kapatılması dışında, AİHM'de Türkiye'ye yönelik olarak açılan davaların çoğunluğu, Türkiye aleyhine sonuçlanmıştır. AİHM; AİHS'nin 10. ve 11. maddelerini (olaylara göre) geniş yorumlamaktadır. Mahkemenin düşüncüyü açıklama ve örgütlenme özgürlüklerinin sınırlandırılmasında kullandığı ölçü, yakın tehlike ve şiddettir. Yakın tehlike ve şiddet içermedikçe düşünceleri açıklama ve bu amaçla örgütlenme özgürlüğünün sonuna kadar kullanılabileceği sonucuna ulaşmaktadır.

u) AİHS'nin 10. ve 11. maddeleriyle 4688 sayılı yasa karşılaştırıldığında, düşüncüyü açıklama ve örgütlenme özgürlüğü konusunda öncelikle anayasanın 90. maddesinin son fıkrasının, dolayısıyla AİHS'nin 10. ve 11. maddelerinin uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

ü) Her dava açıldığı gündeki koşullara göre görülüp sonuçlandırılmalıdır. Dava konusu ibare; devletin tekliğine, toprak ve ulusal bütünlüğüne, sınırların(ın) değişmezliğine karşı bir tehlike oluşturacak (AİHS'nin 10. ve 11. maddeleriyle çelişir) nitelikte görülmemiştir. Davalı sendikanın yasa dışı herhangi bir işlem ya da eylemine rastlanmamıştır.

v) 4688 sayılı yasanın sendikaların kapatılmasına ilişkin kuralları, mahkememizce şöyle değerlendirilmiştir: 4688 sayılı yasaya göre, tüzükte yasaya aykırılık bulunması durumunda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile valiliğin başvurusu üzerine mahkeme, yasada öngörülen süreyi (sendikaya) verecektir. Mahkeme, verilen sürede (tüzükte görülen yasaya aykırılık) düzeltilmez ya da istenen değişiklik yapılmaz ise, sendikanın kapatılacağı sonucuna ulaşmamış; yasanın amaççı yorumu ilkesini benimsemiştir. Yasa kuralı mahkememize göre şöyle anlaşılmalıdır: Mahkeme, öncelikle yasada belirtilen süreyi kapatılması istenen sendika tüzel kişiliğine vermeli, tüzel kişilik verilen sürede tüzüğü istenilen biçimde değiştirirse "karar verilmesine yer olmadığına" karar vermelidir. Sendika, verilen sürede tüzüğünü değiştirmezse mahkeme, (davayı) işin esasına girerek incelemelidir. Dava, bu yaklaşımla irdelenerek çözümlenmiştir. Yasaların nasıl uygulanacağını ve yorumlanacağını, yasa metinlerinin hangi anlama geldiğini kararlaştıracak olan son merci, mahkemelerdir. 4688 sayılı yasa, bu anlayış içinde yorumlanıp değerlendirilmiştir.

y) Belirtilen nedenlerle yasal koşulları oluşmayan davanın reddine karar vermek gerekmiştir. Bu gerek göz önünde bulundurularak; davalı sendikanın kapatılması istemi yerinde görülmediğinden reddine, ... , kararın bir örneğinin Ankara C. Başsavcılığına gönderilmesine (davalı vekillerinin yüzlerine karşı, davacının yokluğunda) yasa yolları açık olmak üzere karar verilmiştir. Karar açıkça okunup anlatılmıştır.

Ankara 2. İş Mahkemesi'nin red kararının temyiz edilmesi ve Yargıtay 9. Hukuk Dairesince kararın bozulması Karar Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca temyiz edilmiştir. Temyiz dilekçesinde, önemli oranda davaname yinelenmiştir. Ankara 2. İş Mahkemesi 15.9.2004 günü karar vermiştir. Gerekçeli karar sendikamıza, 29/09/2004, aynı gün cumhuriyet savcılığına da tebliğ edilmiştir. Cumhuriyet Savcılığı kararı 29/09/2004 günü temyiz etmiş; dosya, 11/10/2004 günü Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'ne ulaşmıştır. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 03.11.2004 günü (yani dosya kendisine ulaştıktan 13 gün sonra) yerel mahkeme kararının bozulmasına karar vermiştir. Bu durum dosyanın Yargıtay 9. Hukuk Dairesince yeterli ve gerekli düzeyde incelenmediği kanısı uyandırmaktadır.

Atika M 2. İş Mahkemesi'nin EĞİTİM SEN hakkında açılan kapatma davasında red kararı vermesi ve bu kararın Cumhuriyet Savcılığı'nca temyiz edilmesi ve yerel mahkeme kararının bozulması üzerine, kamu çalışanlarının sendikalaşması süreciyle ilgili önemli çalışmaları olan, Türkiye ve Ortadoğu Amme idaresi (TODAİE) öğretim üyelerinden Prof. Dr. sayın Mesut GÜLMEZ'in mütalaasına başvurulmuştur (mütalaa dava dosyasına sunulmuştur). Sayın GÜLMEZ mütalaasında, Mayıs 2004 değişikliği sonrasında uluslararası hukukun iç hukukta doğrudan uygulanması, sendikaların eylem ve etkinliklerinin uluslararası çerçevesi, ana dilde öğrenim görmenin savunulması/sendikaların anlatım özgürlüğü hakkı konusundaki görüşleri yer almaktadır.

Sayın GÜLMEZ 2004 değişikliği sonrasında uluslararası hukukun iç hukukta doğrudan uygulanması ile ilgili olarak; uyuşmazlık durumunda tüm insan hakları sözleşmelerinin yargı yerleri ve yönetsel yetkililerce kendiliğinden esas alınarak uygulanması; uyuşmazlıkların salt sözel metinler değil, yetkili denetim ve koruma organlarının kararları da göz önüne alınarak saptanması ve karara bağlanması; onları ulusal hukuka katan özel yasal/yönetsel düzenlemeler yapılmamış olsa da, uluslararası sözleşmelerin 'doğrudan' uygulanması gerektiğini belirttikten sonra,

"... Davada uygulanması gereken 'temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalar'm, yani taraf olduğumuz insan hakları sözleşmelerinin hangileri olduğu, kuşkusuz kapatılması istenen tüzel kişinin 'sendika' olması nedeniyle, sendikal haklara ilişkin sözleşmeler de göz önünde bulundurularak belirlenmelidir. Üyesi olduğumuz bölgesel ve evrensel ölçekli kuruluşlarca kabul edilmiş insan hakları sözleşmelerinden usulüne göre yürürlüğü koyduğumuz ve davada göz önünde bulundurulması gerekenler, onaylanma sırasına göre şunlardır:

1. Örgütlenme Hakkı ve Toplu Pazarlık Sözleşmesi (UÇÖ, 1949/1951)
2. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (IHAS, AK, 1950/1954)
3. Avrupa Sosyal Şartı (ASS, AK, 1961/1989)
4. Sendika Özgürlüğü ve Sendika Hakkının Korunması Sözleşmesi (UÇÖ, 1948/1993)
5. Kamu Hizmetinde Örgütlenme (Sendika) Hakkının Korunması ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemleri Sözleşmesi (UÇÖ, 1978/1993)
6. Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi (KSHUS, BMÖ, 1966/2003)
7. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi (ESKHUS, BMÖ, 1966/2003)

...

Sonuç olarak, artık hukuk yalnızca 'ulusal Hukuk'tan ibaret değildir. Anayasanın 90. maddesinin son fıkrası uyarınca ulusal hukukla bütünleştirilmiş ve ulusal hukuka üstün tutulmuş uluslararası insan hakları hukukunun da, uyuşmazlıkların yargı yerlerince çözülmesinde doğrudan ve kendiliğinden uygulanması, Anayasa buyruğudur." demektedir.

Sayın GÜLMEZ, "Sendikal Eylem ve Etkinliklerin Uluslararası Çerçevesi"ni değerlendirirken, Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin bozma kararında yer alan ve 4688 sayılı Yasadan alınan sendika tanımının aksine, "Sendikalar, taraf

olduğumuz 87, 98, 151 sayılı UÇÖ/İlo sözleşmeleri ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin, 5. ve 6. maddelerine çekince koyduğumuz -ancak birinci bölümündeki ilkelerle bağlı olduğumuz- Avrupa Sosyal Şartının ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesinin pozitif kuralları ve özellikle bu sözleşmelere uygunluk sağlanmasını izlemek ve denetlemekle yetkili olan denetim ve koruma organlarının yerleşik kararları çerçevesinde, salt ve dar anlamda, örneğin 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun tanımladığı gibi, 'kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için' kurdukları örgütler değildir. Sendikal, sözü edilen 'ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerini' olumsuz etkileyen ya da etkileme olasılığı bulunan hükümet politika ve uygulamalarına karşı da eylem eylem ve etkinliklerde (örneğin hükümetleri protesto ve toplu iş bırakma (grev) eylemlerinde) bulunabilen, bulunma hakkı olan 'demokratik baskı kümesi' işlevi gören örgütlerdir" demektedir.

Sayın GÜLMEZ bu konuda "Kamu görevlileri sendikalarının 'ulusal yasaları önceleyip', ulusal hukukun üstünde olan bu uluslararası güvencele dayanarak kurulduklarını unutmamak gerekir. 9. Hukuk Dairesinin bozma kararında, ülkemizi hukuksal olarak bağlayan bu uluslararası çerçeveyi göz ardı edip, 4688 sayılı yasayla sınırlı bir sendika kavramından ve sendikacılık anlayışından yola çıkmış olması, taraf olduğumuz sözleşmelere ve sonuç olarak hukuka aykırı bir sonuca ulaşılmasına neden olmuştur.

Eğitim Sen'in, 'Eğitim, öğretim ve Bilim Hizmetleri' hizmet kolunda kurulu bir sendika olarak, taraf olduğumuz insan hakları sözleşmelerinin (IHAS, KSHUS, ESKHUS) ve bu sözleşmelere dayanarak oluşturulan içtihatların güvenceye aldığı 'eğitim hakkı' ile ilgili amaçlara ve isteklere tüzüğünde yer vermesi doğaldır.

Kapatılma nedeni olarak savunulan 2/b bendindeki kural da, bu açıdan sendika kavramının evrensel tanım ve içeriğine yabancı ve aykırı değildir." demektedir.

Sayın GÜLMEZ, "Sendikalar ve Anlatım Özgürlüğü Hakkı" ile ilgili olarak şu açıklamaları yapmıştır:

"Tüzüğün(EĞİTİM SEN) 2/b bendindeki kural, aynı zamanda 'anlatım(ifade).özgürlüğü hakkı' bağlamında değerlendirilmesi gereken bir kuraldır. Sendikalar da, kurulu buldukları iş ya da hizmet kollarının nitelik ve gereklerine uygun olarak, üyelerinin hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla, doğal olarak öteki insan haklarından da yararlanırlar, yararlanmak ve kullanmak zorunda kalırlar. Bu bağlamda, sendikal haklar, ile öteki insan hakları arasında yaşamsal bir bağ vardır. Örneğin toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma, kişi özgürlüğü ve güvenliğinden yararlanma, düşünce ve görüşlerini çeşitli araçlara başvurarak açıklama ve savunma, bağımsız ve yansız bir mahkemede yargılanma, taşınır ve taşınmaz mal edinme hakları, dünyadaki ve ülkemizdeki örnekleri çerçevesinde sendika yöneticilerinin ve sendika tüzel kişilerinin en çok ihlal edilen ve ILO denetim organlarıncada en çok eleştirilen konulardandır.

Gerçek kişiler gibi tüzel kişiler de, tüzüklerinde yer alan amaçlarını çeşitli yol ve araçları kullanarak, ancak şiddete başvurmaksızın barışçı yöntemlerle savunabilirler. Amaçları arasında, belli bir dönemde, kapatılma nedeni olarak ileri sürülen tüzük kuralının yanı sıra, kamu görevlilerinin grev hakkı gibi, iç hukuk kurallarıyla (657 sayılı DMK ve TCK ile) açıkça -ancak örneğin taraf olduğumuz 87 sayılı sözleşme ile ESKHU sözleşmesine aykırı biçimde- yasaklanmış ve yaptırımlara bağlanmış bir konu bulunsa da, sendikanın bu konudaki düşüncesi-

ni tüzüğüne yazması, ya da tüzüğüne yazmamış olmakla birlikte grev yaşağına karşı kamu görevlileri için de grev hakkını savunması, taraf olduğumuz insan hakları sözleşmelerine aykırı olduğunu savunarak yaşağın kaldırılmasını istemesi, bir başka insan hakkının, yani anlatım özgürlüğü hakkının (ve gerektiğinde başka hakların) kullanılmasından başka bir şey değildir ve kapatılma nedeni olamaz.

Anlatım özgürlüğü hakkını güvenceye alan İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (m. 10) ile Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesinin (m. 19) yanı sıra bir başka dayanak da, onayladığımız UÇÖ Anayasasının eki olan ve 'Filadelfiya Bildirgesi' kısa adıyla tanınan UÇÖ'nün Amaç ve Hedefleri Bildirgesidir. Ülkemizi bağlayan 'anayasal' bir belge olan Filadelfiya Bildirgesinin birinci bölümünde yer alan kuruluş ilkelerinden biri aynen şöyledir:

'Anlatım (ifade) ve dernek (örgütlenme) özgürlükleri, sürekli bir kalkınmanın kaçınılmaz bir koşuludur.' Bu anayasal dayanağın yanı sıra, UÇÖ'nün taraf olduğumuz 151 sayılı sözleşmesinin 'Kişisel ve Siyasal Haklar' başlıklı 9. maddesi de, sendikal hakların olağan kullanımı ile öteki insan hakları arasındaki sıkı bağlantıdan hareketle, şu kurala yer vermiştir:

'Kamu görevlileri, diğer çalışanlar gibi yalnızca görevlerinin niteliğinden ve statülerinden kaynaklanan yükümlülüklerine bağlı olarak örgütlenme (sendika) özgürlüğünün normal olarak uygulanması (kullanılması) için gerekli kişisel ve siyasal haklardan yararlanacaklardır.'

Burada söz konusu edilen haklar, içinde düşünce ve anlatım özgürlüğü hakkının da yer aldığı 'birinci kuşak' insan haklarıdır. 151 sayılı sözleşme, bu maddesiyle, 1970 tarihli 'Sendikal Haklar ve Kamu Özgürlükleriyle İlişkileri Kararı' ile ayrıntılı biçimde düzenlenen ve uzun süreden beri yukarıda belirtilen denetim organlarının yerleşik kararlarına konu olan bir sorunu, uyulması zorunlu bir sözleşme kuralına dönüştürmüştür" demektedir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin "bozma" kararında yer alan verilerin özeti

1. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 03.11.2004 günlü, E: 2004/28345, K: 2004/24792 sayılı kararında dava özetlendikten sonra, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 10.6.2004 günlü davanamesi özetlenmiştir. Bu özet; sendika tüzüğünün 2/b maddesindeki "...bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur." biçimindeki sözcüklerin, anayasanın 3. maddesinde yer alan "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.", 42. maddesinde yer alan "Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez." biçimindeki kurallar ile, 4771 sayılı yasanın 2. maddesinin (anayasanın 42. maddesindeki kuralın yinelenmesi niteliğindeki) (a) fıkrasına aykırı olduğunun, valiliğin uyarısına karşın belirtilen sözcüklerin tüzükten çıkarılmadığının, böylece davalı sendikanın 4688 sayılı yasanın 20. maddesine aykırı davrandığının belirtildiği, bu nedenle 4688 sayılı yasanın 37. maddesine göre kapatılmasının istendiği doğrultusundadır.

2. Yargıtay kararında; mahkemenin, dava konusu sözcüklerin devletin toprak bütünlüğü, tekliği ve ulusun birliği

için tehlike oluşturmadığı, AİHS'nin 10. ve 11. maddelerine aykırı olmadığı gerekçesiyle davayı reddettiği belirtilmektedir.

3. Daha sonra Yargıtay (9. Hukuk Dairesi), 4688 sayılı yasanın 37. maddesinin ilk fıkrasında yer alan "Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara aykırı faaliyetlerde bulunan sendika ve konfederasyon, merkezlerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcısının istemi üzerine iş davalarına bakmakla görevli mahallî mahkeme kararı ile kapatılır." biçimindeki kurala yollamada bulunmaktadır.

4. Yargıtay, mahkemece, 4688 sayılı yasanın 6. maddesi uyarınca tüzüğünde değişiklik yapması için 13.7.2004 günlü duruşmada davalı sendikaya 60 günlük süre verildiğini belirtmekte* ve eklemektedir: "Esasen mahkeme davalı sendikanın tüzüğünde kanuna aykırılık bulunup bulunmadığını açılan dava üzerine hemen değerlendirip, buna göre süre verilip verilmeyeceğini kararlaştırmak zorundadır.^ Tüzüğü değerlendiren mahkeme yasalara aykırı olduğunu tespit ederek ilgili sendikaya düzeltme yapması yönünde süre vermiş olup,** tüzüğün kanunlara uygun hale getirilmemesinin yaptırımı sendikanın kapatılması olduğu halde sendika vekilinin tüzükte değişiklik yapılmayacağı yolundaki beyanına rağmen⁷ davanın reddine karar verilmiştir."

5. Yargıtay, mahkemenin konuya ilişkin değerlendirmesini doğru bulmamaktadır: Yargıtay'a göre mahkeme, "...verileri sürede tüzük düzeltilmez ise işin esasına girilmesi; düzeltilmesi halinde ise verilen mehile ve ihtara uyulduğu için karar verilmesine yer olmadığı..." yolunda hüküm kurulması gerektiğini düşünmektedir. Bu düşünce doğru değildir. Çünkü, "...Mahkeme verdiği ihtarla tüzükteki düzenlemenin yasaya aykırılığını baştan itibaren kabul etmiş ve kendisini bağlamıştır. Gerçekten 4688 sayılı yasanın 6. maddesi hakime takdir hakkı da vermemektedir. Mahkeme yapacağı incelemede kanuna aykırılık olup olmadığını belirleyip, tarafları da dinleyip düzenleme yapılması yönünde karar verdiğine göre,⁸ düzeltmemesi üzerine yeniden esasa girip inceleme yapamaz.^ Anılan yasa hükmü emredici niteliktedir.^ Mahkeme bu durumda sadece sendikanın kapatılmasına karar verebilir."

6. Sendika tüzüğünün 2/b maddesinin AİHS'nin 10. ve 11. maddelerine aykırı olmadığı yolundaki mahkeme görüşü de hukuka uygun değildir. 10. maddeye göre, görüş açıklama ve anlatım özgürlüğü; ulusal güvenlik, toprak bütünlüğü ya da kamu düzeninin sağlanması amacıyla yasayla sınırlandırılabilir. Dernek kurma ve toplantı özgürlüğü ile ilgili olan 11. maddeye göre ise, herkesin yararlanabileceği sendika kurma ve sendikalara üye olma özgürlüğü kimi durumlarda sınırlandırılabilir. Bu özgürlüğü sınırlandırma nedenleri; ulusal güvenlik, kamu güvenliği ve düzeninin sağlanmasıdır.^

7. Sendikalar, tüzüklerinin ilgili makama verilmesi ile tüzel kişilik kazanır. Sendika tüzüğü, sendikanın amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdüreceği çalışma konuları ile yöntemlerini kapsar.¹² 4688 sayılı yasanın 3/f maddesinde sendikanın tanımı "kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşları" anlatacak biçimde yapılmıştır. Tüzükteki amaçlar arasında yer verilen dava konusu düzenleme, bu tanımı aşar biçimdedir. Valiliğin ve mahkemenin uyarılarına karşın⁻³ "bireylerin adalarında öğretim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur" anlatımlarını tüzükten çıkarmamıştır.^

8. Anayasanın değiştirilmesi bile önerilemeyecek 3. maddesinde devletin dilinin Türkçe, 66. maddesinde Türk devletine yurttaşlık bağı ile bağlı olan herkesin Türk olduğu, 42. maddesinde eğitim-öğretim kurumlarında yurttaşlara Türkçe'den başka hiçbir dilin anadilleri olarak okutulup öğretilmeyeceği; 4688 sayılı yasanın 20. maddesinde sendika ve konfederasyonların yönetim ve işleyişlerinin anayasada belirtilen cumhuriyetin niteliklerine aykırı olamayacağı, 2925 sayılı yasanın 4771 sayılı yasayla değişik 2. maddesinde de eğitim ve öğretim kurumlarında yurttaşlara Türkçe'den başka hiçbir dilin anadilleri olarak okutulup öğretilmeyeceği belirtilmiştir. Bu düzenlemeler; ulusal ve kamusal güvenliğin, kamu düzeninin sağlanması amacıyla demokratik toplumda zorunlu olan, ülke bütünlüğüne karşı eylemleri engellemek için alınan önlemler kapsamındadır. Aynı düzenlemeler, AİHS'nin 10. ve 11. maddeleriyle de uyumludur.

9. Anayasanın ve yasaların yukarıdaki kurallarına aykırı olan sendika tüzüğündeki düzenlemenin valilikçe ve mahkemece yapılan uyarılara^ ve verilen süreye karşın*** davalı sendikaca düzeltilmemesi, sendikanın bir faaliyetidir.¹⁷ Ayrıca, üyelerinin ortak ekonomik ve sosyal menfaatlerini korumaktan başka bir amacı olmayacak sendikanın*** tüzüğündeki bu düzenlemenin kelime değişimi yapılmak suretiyle de olsa ısrarla devam ettirilmesi dikkat çekici olup, gerçek amaç dışına çıkıldığını göstermektedir.^

Sendikanın kapatılması sürecine ilişkin özet bilgiler ve yargıtay kararına ilişkin değerlendirmeler:²⁰

1. Türkiye'de yaşananlara ilgi duyanlar, Eğitim Sen'in kapatılması için son yıllarda özel bir çaba harcadığını gözden kaçırmamışlardır. Anımsatmakta yarar vardır: Bu çabalar, sendikaya yönelik kapatma davası açılması aşamasına gelecek ölçüde yoğunlaştırılmıştır. Ankara 2. İş Mahkemesi'nde açılan kapatma davasıyla sürdürülen girişim, temel hak ve özgürlüklere duyarlı bir yargıcın hukuku uygulama konusundaki kararlılığı ile kesintiye uğramıştır. Ancak girişim, etkili biçimde sürdürülmüş, kapatma davasının reddine ilişkin karar temyiz edilmiştir. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, dosyanın kendisine gelmesinden sonraki 13. günde yerel mahkeme kararını bozmuştur.

2. Eğitim Sen Tüzüğü'nün 2/b maddesinde, "Toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur." denmektedir. Kapatma davası, bu tümcede yer alan "...bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur." biçimindeki ibare nedeniyle açılmıştır. Söz konusu ibare, anayasanın 3. maddesinin ilk fıkrası ile 42. maddesinin 6. paragrafına, 4771 sayılı Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğretilmesi Hakkındaki Kanun'un 2. maddesinin (a) fıkrasına, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 20. maddesine aykırı bulunmuştur. Anayasanın 3/1. maddesinde "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir." denmektedir. 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 20. maddesinde sendika ve konfederasyonlarının yönetim ve işleyişlerinin anayasada belirtilen cumhuriyetin niteliklerine ve demokrasi esaslarına aykırı olamayacağı kurala bağlanmıştır. Anayasanın 42. maddesine göre, "Türkçe'den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez." 42. maddedeki bu kural, 4771 sayılı yasanın 2. maddesinin (a) fıkrasında da yinelenmektedir.

3. Eğitim Sen'in Türkiye Devleti'nin ülkesi ve ulusu ile bölünmez bütünlüğünü sarsacak ya da o bütünlüğe zarar verecek bir eylemi, devletin dilini değiştirecek bir girişimi saptanmamıştır. Tüzüğüne göre sendika, sadece, tüm bireylerin anadillerinde öğrenim görmelerini ve kültürlerini geliştirmelerini savunmaktadır. Bu savunma, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda olacaktır. Tüzük, bu doğrultuyu da vurgulamıştır. Üstelik (adı üstünde) savunma; bir tür görüş açıklamadır, açıklanan görüşün doğruluğunu kanıtlama çabasıdır.

4. Demokrasilerde düşünce ile onun açıklanmasına sınır getirilemez. Zararlı da sayılsa, bir görüşün savunulması demokrasiye aykırı sayılmaz. Görüş açıklamanın anayasanın 2. maddesinde yer alan devletin niteliklerine aykırı sayılmasını da anlama olanağı yoktur.

5. Eğitim Sen, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk yurttaşlarına Türkçe dışındaki bir dili, anadili olarak okutma nedeniyle de suçlanmamıştır. Çünkü, böyle bir suçun işlenmesi, öncelikle eğitim ve öğretim kurumu açma ve işletme hak ya da yetkisiyle donatılmayı gerektirir. Eğitim Sen, Türkiye'deki eğitim ve öğretim kurumlarından bir bölümünü (sözcüğün tam anlamıyla) denetleyebilmelidir ki, o kurumlarda neler okutulacağına karar verebilsin. Eğitim Sen'in bu tür eğitim ve öğretim kurumları yoktur ki o kurumlarda okutulacak anadilin ne olduğuna karar vermesi söz konusu olsun. Öyle ise Eğitim Sen, eğitim ve öğretim kurumlarında Türkçe dışındaki bir dili, Türk yurttaşlarına anadilleri olarak okutma ve öğretme eylemini istese de işleyemez.

6. Eğitim Sen'in kapatılması gerektiğini savunan Yargıtay kararında dayanak olarak kullanılan yasa ve anayasa kurallarının hiçbiri, düşüncelerle kanıların kendilerini ya da onların açıklanmasını yasaklamamaktadır. *Bu olgu, Yargıtay kararıyla da desteklenmektedir: Ankara 2 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinin anadilinde eğitimi savunan DEK kitabını yayımladıkları gerekçesiyle Eğitim Sen yöneticilerinin cezalandırılması doğrultusunda verdiği karar Yargıtay'ca bozulmuş, aynı mahkemenin bozma kararına uyarak verdiği (sanıkların üzerine atılı suçun unsurlarının oluşmadığı ve suç işleme kasıtlarının bulunmadığı gerekçesine dayandırılan) karar ise onanmıştır. Yasaklanmayan, suç oluşturmadığı kesinleşmiş yargı kararıyla saptanan bir eylemin tüzükte yer almış olmasını sendikayı kapatma gerekçesi olarak kullanmak, temel insan hak ve özgürlüklerinin en önemlileri arasında yer alan örgütlenme hakkını tümüyle güvencesiz bırakmak demektir. Örgütlenme hakkının güvencede olmadığı bir yönetim biçiminin adı, asla demokrasi olamaz.*

7. Yargıtay'ın Eğitim Sen'in kapatılması gerektiği yolunda verdiği kararın gerekçesinde ilgi çekeceğini sandığımız değerlendirmelere yer verilmiştir. Yargıtay'a göre "...Tüzüğü değerlendiren mahkeme yasalara aykırı olduğunu tespit ederek ilgili sendikaya düzeltme yapması yönünde süre vermiş"tir. Bu değerlendirmenin gerçek durumla çeliştiği, apaçık ortadadır. Mahkeme, tüzüğü değerlendirerek yasalara aykırı olduğunu saptamış bulunsaydı, sendikanın kapatılması kararı verirdi. Kapatma istemini reddetmiş olması, tüzüğün yasalara aykırı olmadığını saptadığının kesin kanıtıdır. Bozulan kararın kendisi, mahkemenin Eğitim Sen Tüzüğü'nün yasalara aykırı olmadığını saptadığı anlamına gelmiyorsa, ne anlama gelebilir? *Öte yandan bozulan karara göre mahkeme, "...4688 sayılı yasa hükümlerine göre tüzükte yasaya aykırılık bulunduğu takdirde Çatışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ve Valiliğin başvurusu üzerine mahkemenin yasada öngörülen süre(yi) vereceği, verilen sürede düzeltilmez ise sendikanın kapatılması yoluna gidileceği sonucuna ulaşmamıştır."* Aynı kararda, *4688 sayılı yasanın tüzüğün anayasaya ve yasaya aykırılığı nedeniyle sendikanın kapatılmasına ilişkin kurallarını nasıl*

anladığı ve uyguladığı da net biçimde ortaya konmaktadır. Bu konuda bozulan kararda "...Mahkememiz yasa metnini yorumlarken amaca uygun yorum ilkesi ile hareket etmiştir. Yasa hükmü mahkememize göre şöyle anlaşılmalıdır; Mahkeme öncelikle yasada belirtilen süreyi kapatılması istenen sendika tüzel kişiliğine vermeli, tüzel kişilik verilen sürede tüzüğü istenilen şekilde değiştirirse mahkemece 'karar verilmesine yer olmadığına' karar verilmelidir. Sendika, verilen sürede tüzüğü istenen şekilde değiştirmez ise mahkemece o zaman işin esasına girip incelenmelidir. Mahkememiz de bu hukuki anlayışla ve yaklaşımla bu davayı inceleyip çözümlenmiştir." denilmektedir. Mahkemenin sendikaya tüzüğü değiştirip değiştirmeyeceği konusunda bir karara varabilmesi için 60 günlük süre verirken, tüzüğü değerlendirmede, yasalara aykırı olduğunu tespit etmediği ancak bu ölçüde açık ve net olarak ortaya konulabilir. Belli ki Yargıtay'a göre, yerel mahkemenin yapması gereken ile yaptığı arasında fark yoktur.

8. Mahkemenin sendikaya verdiği süre, tüzüğün düzeltilmesi için değildir. Altmış günlük süre, sendikanın tüzüğünde düzeltme yapma ya da yapmama doğrultusunda bir karara varması için verilmiş ve bu durum, ara kararında kuşkuya yer bırakmayacak açıklıkta ortaya konmuştur. Gerçek durum budur. Yerel mahkemenin 60 günlük sürenin 4688 sayılı yasanın sözüne ve içeriğine uygun biçimde verip vermediği, ayrı bir tartışma konusudur. Böyle bir tartışma konusunun ortada duruyor olması; Yargıtay'a, mahkemenin uygulamasını biçim, amaç ve öz olarak değiştirip dönüştürme hakkı vermez.

9. Yargıtay'ın, yerel mahkemece yapılmamış saptamaları yapılmış, söylenmemiş sözleri söylenmiş gibi değerlendirmesi, dava dosyasını gerektiği gibi incelemeye zaman bulamadığını düşündürmektedir. 200 bin üyesi, 100 şubesi, 400 temsilciliği olan ve hizmet kolunda yetki almış büyük bir kamu görevlileri sendikasının hukuksal varlığını sona erdirecek bir davada, temyiz incelemesi için yeterince zaman ayrılamamış olmasının oluşturacağı demokrasi açığı, ileride nasıl kapatılabilecektir?

10. Yargıtay kararında, "...sendika tüzüğündeki düzenlemenin Valilikçe ve Mahkemece yapılan ihtarlara rağmen düzeiltilemediği, sendikanın bir faaliyetidir." denmektedir. Böyle bir nitelendirme, "faaliyet" kavramıyla bağdaştırılmaz. Çünkü "faaliyet", bir eylemdir. Türk Dil Kurumu'nca yayımlanan Türkçe Sözlük'te de "faaliyet", "Çalışkanlık, çalışma, canlılık, hareket... işler durumunda olmak, etkinlik" biçiminde tanımlanmaktadır (genişletilmiş 7. baskı, Ankara-1983). Tüzük değişikliği için "hareketsiz" kalmak, bu kavramların hiçbirisiyle açıklanamaz. Belli ki Yargıtay, kararını gerekçelendirebilmek için, kimi kavramları (o arada "faaliyet" kavramını) sözlük anlamı dışında bir anlamda kullanmıştır. Kavramların anlamları başkalaştırılarak hukuksal sonuçlara varılamaz. Yargıtay'ın vardığı sonuç da hukuksal değildir. Bu, ileride (bir biçimde) ortaya çıkacaktır. Tersini düşünmek, Türkiye'nin demokratik hukuk devleti olma yolunda ilerleyemeyeceğini kabul etmek demek olur. Kötümserlik, bu derece ileri götürülemez.

11. Yargıtay kararı, görüş açıklama ve örgütlenme haklarının sınırlandırılabilmesi gerekçesine dayanmakta ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ndeki sınırlandırma nedenlerine yollamada bulunmaktadır. Bir görüş ya da kanının açıklanması; ulusal güvenlik, toprak bütünlüğü ve kamu düzeninin sağlanması gibi son derece öznel değerlendirmelere elverişli gerekçelerle dayanılarak sınırlandırılabilirse, demokrasiden söz etme olanağı ortadan kalkar. Kaldı ki Yargıtay kararı ile, Eğitim Sen'in belli bir görüşü savunması sınırlandırılmamakta,

tümüyle olanaksız duruma getirilmektedir. Bu, hakkın özüne dokunmak demektir. Çünkü kapatılmak; savunmayı ya da görüş açıklamayı sınırlandırmak değil, savunanı, görüşünü açıklayanı yok etmek demektir. Hak ya da özgürlüğün kullanılmasının tümüyle engellenmesi, birkaç biçimde sağlanabilir. Ya o hak ve özgürlük tümüyle ortadan kaldırılır. Ya da onu kullanmaya "talip" olanlar, kullanması gerekenler yok edilir. Her iki durumda da hakların ve özgürlüklerin sınırlandırılmasından değil, özlere dokunulmasından, ortadan kaldırılmasından söz edilebilir. Bu nedenle, hak ve özgürlüğün kendisini ya da onu kullananı ortadan kaldırmanın "sınırlandırma" kavramıyla açıklanması oldukça zor görünmektedir.

12. Yargıtay kararında, 4688 sayılı yasanın uygulanmasında demokrasi ve hukuk açısından "tehlikeli" sayılması gereken bir eğilimin ipuçları da görünmektedir. Bu eğilim, kararda, "...sendika vekilinin tüzükte değişiklik yapılmayacağı yolundaki beyanına rağmen davanın reddine karar verilmiştir." denilerek yansıtılmıştır. Bu değerlendirme; sendika vekilinin tüzükte değişiklik yapılmayacağını yargıç önünde belirtmesinin, 4688 sayılı yasadaki 60 günlük sürenin dolmasını bekleme gereğini ortadan kaldıracığı, bu durumda kapatma kararının söz konusu süre dolmadan verilmesi gerektiği yolundaki görüşün sonucu olmalıdır. Oysa 60 günlük süre, kesin bir süredir. Bu süre dolmadan kapatma kararı vermek, yasanın süre konusundaki kesin ve buyurucu kuralına aykırı olur. Şu ya da bu nedenle 60 günlük sürenin dolmasının beklenmemesi, akıl ve mantık kurallarıyla da çelişir. Çünkü, tüzüğün değiştirilmemesi yolunda yetkili organlarca (60 günün dolması beklenmeden verilen) kararlar; aradan zamanın geçmesi, koşulların değişmesi, değerlendirmelerin zamanla farklılaşması... türünden nedenlerle ortadan kaldırılabılır. Yargıtay'ın bu yalın gerçeği bile gözden kaçırmış olması, hukuk adına büyük bir şanssızlıktır.

13. Eğitim Sen'i kapatma girişiminin Türkiye ve dünya kamuoyunu yakından ilgilendireceği düşünülebilir. *Çünkü;*

a) Bu girişimin gerekçesi; herhangi bir etkinlik ya da "faaliyet" değil, tümüyle bir görüş, düşünce ya da değerlendirmenin savunulması yani görüş açıklamac//r. Yargıtay'ın, tüzüğün istenen yönde değiştirilmesi yolunda girişimde bulunulmamasını faaliyet olarak nitelendirmesi, büyük bir zorlamadır ve bu değerlendirmenin değerini azaltmaz.

b) 4688 sayılı yasanın 7. maddesine ilişkin gerekçesinde şöyle denilmektedir:

"Maddede sendika ve konfederasyonların tüzüklerinde bulunması zorunlu olan hususlar düzenlenmiştir.

"87 sayılı !LO sözleşmesinin 3 üncü maddesi ile güvence altına alınan; 'Çalışanların örgütlerinin tüzük ve iç yönetmeliklerini, yönetim ve faaliyetlerini düzenlemek ve iş programlarını belirlemek hakkına sahip olma' ve 151 sayılı ILO sözleşmesinin 5 inci maddesi ile güvence altına alınan; 'kamu görevlileri örgütlerinin kuruluş, işleyiş ve yönetimlerinde kamu makamlarının her türlü karışmasına karşı yeterli korumadan yararlanma' ilkeleri dikkate alınarak; yönlendirici ve sınırlayıcı olmamak, sendikaların iç işleyişine karışmamak ve sendika içi demokrasiyi geliştirmek hedeflenmiş ve bu nedenle sendika ve konfederasyonların kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerin yapılması, olabildiği ölçüde kendi isteklerine bırakılmıştır."

Sendika tüzüğünün biçimlenmesine dışarıdan yapılacak "müdahale", görülüyor ki, yasanın gerekçesiyle de açık biçimde çelişmektedir. Bu "müdahale"nin yasaya ya da anayasaya aykırılığın giderilmesi amacıyla yapıldığının savunulması gerçeği değiştirmez

c) Düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün sınırlandırılmasını gerektirecek nedenlerin hiçbiri, dava konusu kuralın sendika tüzüğünde yer aldığı yaklaşık on yıl boyunca oluşmamıştır. Buna karşın düşünce ve kanı özgürlüğünü sınırlandırmayı haklı kılan nedenler gerekçe gösterilerek sendikanın kapatılması, dolayısıyla bu özgürlüğün tümüyle ortadan kaldırılması inandırıcı değildir.

DİPNOTLAR

- 1 Kararın bir yerinde (sayfa 1) bendin başındaki harf "B" olarak gösterilmişse de tüzükte bu harf küçük ("b" biçiminde) yazılmıştır.
- 2 Tüzükte bu sözcük, "bireylerini" değil, "bireylerinin" biçimindedir (m.2/b).
- 3 Tüzükteki ibare, "...kendi ana dilinde..." değil, "...ana dillerinde..." biçimindedir (m.2/b).
- 4 Oysa ara kararda, tüzüğün değiştirilmesinin sağlanması değil, değiştirilip değiştirilmeyeceği konusunda bir karara varılması için sendikaya 60 günlük süre verildiği açık biçimde belirtilmekte, esas kararda bunun gerekçeleri de açıklanmaktadır.
- 5 4688 sayılı yasada, onun yollamada bulunduğu ya da konuyu ilgilendiren başka yasalarda; açılan dava üzerine tüzüğün yasaya aykırı olup olmadığına ilişkin değerlendirme ve saptamanın hemen yapılmasını zorunlu kılan herhangi bir kural bulunmamaktadır.
- 6 Verilen sürenin düzeltme yapılmasını sağlama amacına yönelik olmadığı, hem 13.7.2004 günlü ara kararından, hem de 15.9.2004 günlü esas karardan kolayca anlaşılabilir. Belli ki Yargıtay'ın değerlendirmesi, yasaya uyarınca yapılması gerektiği düşünülen bir uygulamanın gerçekte de yapıldığı varsayımına dayandırılmıştır. Bu, olması gerekenle olanı özdeş sayma yaklaşımıdır.
- 7 Anlaşıyor ki sendika vekilinin 60 günlük süre dolmadan tüzüğün değiştirilmeyeceğini açıklaması, Yargıtay'ca, bu sürenin dolduğunun, buna karşın sendika tüzüğünün düzeltilmediğinin kabul edilmesi için yeterli sayılmaktadır. Eğer yasada öngörülen altmış günlük sürenin kullanılmış sayılması için, tüzükte herhangi bir değişiklik yapılmayacağına yetkililerce mahkeme önünde açıklanması yeterli görülseydi, yasanın başka biçimde düzenlenmesi gerekirdi: O takdirde yapılacak düzenleme; altmış günlük süre vermeden önce, bu süre içinde tüzükte yasaya uygun bir düzenleme yapıp yapılmayacağına mahkemece ilgili sendikaya sorulması, yanıtın olumsuz olması durumunda süre vermekten vazgeçilmesi doğrultusunda olmalıydı. Bu, yargılama ekonomisine daha uygun bir yöntem olurdu. O yöntemin yeğlenmiş olmamasının anlaşılabilir nedeni vardır: Kendisine altmış günlük süre tanınan sendika; tüzüğünü değiştirmeme biçiminde oluşan başlangıçtaki kararını (aradan geçen zaman, yapılan görüş alışverişleri ve değerlendirmeler ya da koşulların değişmesi sonucu) daha sonra değiştirebilir. Yargıtay'ın değerlendirmesi, hem yasaya, hem de bilime aykırıdır. Yasaya aykırıdır, çünkü yasada, 60 günlük süre dolmadan, tüzüğün değiştirilmeyeceği konusunda sendika yetkililerinin mahkeme önünde açıklama yapmaları nedeniyle bu sürenin dolmasını beklemeden kapatma kararı verme olanağı sağlayan bir kural bulunmamaktadır. Bilime aykırıdır. Çünkü Yargıtay'ın değerlendirmesi, değişimi yadsımaktadır, insanların, bu arada örgüt yöneticileri ile üyelerinin görüş ya da kararlarının zamanla değişmesi olasılığını tümüyle dışlamaktadır.

- 8 Mahkemenin böyle bir kararı yoktur. Bu durum, yukarıdaki "dipnotlarda da açıklanmıştır. Anlaşıyor ki Yargıtay, altmış günlük sürenin, ancak tüzüğün yasaya aykırı olduğu saptandıktan sonra verilebileceğini düşünmektedir. Bu düşünce yasanın sözüne uygun görünmektedir. Ancak mahkemenin belirlediği altmış günlük süre, tüzüğün yasaya aykırılığı saptandıktan sonra verilmiş değildir. Yargıtay, bu gerçeği göz ardı etmiştir.
- 9 Mahkemenin bu aşamada kapatma kararı vermesine olanak bulunmamaktadır. Çünkü, kararın verildiği 15.9.2004 gününde, mahkemenin sendikaya verdiği altmış günlük süre dolmamıştı. Yargıtay (sendika vekilinin tüzükte değişiklik yapılmayacağını mahkemede açıklaması nedeniyle) bu sürenin dolmasını beklemenin gerekmediği görüşündedir. Bu görüşün doğru sayılmayacağı, yasal ve bilimsel temelinin bulunmadığı, yukarıda açıklanmıştır.
- 10 Yargıtay'ın 4688 sayılı yasanın 6. maddesinde yer alan kapatmaya ilişkin kuralı "emredici" sayarken, aynı maddedeki altmış günlük süreye ilişkin kuralı bağlayıcı saymaması (uygulamasını, sendika yetkilileri tüzüğün değiştirilmeyeceğini mahkeme önünde açıklamışlarsa, artık altmış günlük sürenin dolmasını beklemenin gerekmediği varsayımına dayandırması) anlaşılabilir bir yaklaşım değildir.
- 11 Yargıtay, karar verirken, dayanması gereken asıl gerekçeyi açıklamamıştır. Bu gerekçe; herkesin anadilinde öğrenim görmesini sadece savunmanın ulusal ya da kamusal güvenliğe, kamu düzenine, toprak bütünlüğüne ne tür zararlar verdiği ya da verebileceğidir. Kararda o gerekçeye yer verilmiş, yaklaşık on yıldır tüzüğün bu maddesi nedeniyle güvenlik, toprak bütünlüğü ve kamu düzeninin ne tür zararlar gördüğünün açıklanmamış olması, büyük bir eksikliklerdir.
- 12 Sadece onu kapsamaz: 4688 sayılı yasanın 7. maddesi, tüzükle düzenlenmesi zorunlu hususları içermektedir. Yargıtay kararından, sendika tüzüklerinde bu hususlardan sadece 7. maddenin (b) bendinde yer alanın belirtilmesinin zorunlu olduğu sonucu çıkmaktadır. Bu husus, "sendika veya konfederasyonun amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürülecek çalışma konuları ile çalışma usulleri"dir. Tüzükte belirtilmesi zorunlu hususların neden eksik gösterildiğini anlama olanağı yoktur. Yasanın 7. maddesi şöyledir:

"MADDE 7. - Sendika ve konfederasyonların tüzüklerinde aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur.

- a) Sendika veya konfederasyonun adı, merkezi ve adresi.
- b) Sendika veya konfederasyonun amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürülecek çalışma konuları ile çalışma usulleri.
- c) Sendikanın faaliyet göstereceği hizmet kolu.
- d) Sendika kurucularının ad ve soyadları, meslek veya görevleri ve adresleri; konfederasyonu kuran sendikaların hizmet kolları ile ad ve adresleri.
- e) Sendika veya konfederasyona üyelik koşulları, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın usul ve esasları.
- f) Konfederasyon, sendika ve sendika şubesi genel kurul delegelerinin belirlenmesi usulü.
- g) Genel kurulun görev ve yetkileri, oy kullanma ve karar alma usul ve yeter sayıları.
- h) Sendika veya konfederasyonun genel kurul dışındaki zorunlu organlarına üyelerin seçilme usulü, asil ve yedek üye sayısı, görev ve yetkileri,
- ı) Sendika veya konfederasyonların yöneticilerinde aranılacak şartlar.
- j) Sendika şubelerinin nasıl kurulacağı, görev ve yetkileri, genel kurulların toplantılarına ve kararlarına ilişkin usul ve esaslar ile sendika genel kurulunda şubelerin temsil şekli,
- k) Üyelik ödentisinin belirlenmesi usulü.
- l) Sendika veya konfederasyonun iç denetim usulü.
- m) Harcamaların nasıl yapılacağı, yetkilerin nasıl verileceği ve yetki sınırları,
- n) Tüzüğün değiştirilmesi usulü.
- o) Sendika veya konfederasyonun feshi, kendiliğinden dağılması, başka bir sendika veya konfederasyonla birleşmesi veya mahkeme kararıyla kapatılması hallerinde mal varlığının tasfiye usulü.
- p) Sendika veya konfederasyonun zorunlu organlarının oluşumuna kadar kuruluşun işlerini yürütmeye ve temsile yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin ad ve soyadları ile adresleri.
- r) Sendika ve konfederasyon temsilcilerinin seçiminde yetkili kurulun belirlenmesi, temsilcilerin nitelikleri ve görevden alınma usulü,
- s) Gelirlerini ne şekilde muhafaza edecekleri ve zorunlu giderleri için kasalarında tutacakları azamî nakit mevcudu.
- t) Demirbaşların satış ve terkininde uygulanacak usul ve esaslar."

Görüldüğü gibi, tüzükte belirtilmesi zorunlu hususlar, Yargıtay'ın kararında yer aldığı gibi tek değil, 19'dur. Bu saptamanın bile doğru yapılmamış olması, dosya üzerinde yeterince inceleme yapmak için zaman ve olanak bulunmadığını düşündürmektedir.

- 13 Oysa mahkemenin dava konusu düzenlemenin yasaya aykırı olduğu yolunda bir saptaması, bu aykırılığın giderilmesi doğrultusunda bir uyarısı bulunmamaktadır. Bu durum, dava dosyasından kolayca anlaşılacaktır.
- 14 Bu dava dolayısıyla anlaşılmıştır ki, tüzükten hangi sözcüklerin çıkarılmasının istendiği konusunda da belirsizlik vardır. Şöyle ki:
- a) Gerek davanameye, gerekse Ankara Cumhuriyet Savcısı Metin Sezgin (18460) imzalı temyiz başvurusuna göre, tüzükten çıkarılmayan ibare, "...kendi anadilinde"dir (29.9.2004 günlü temyiz başvurusu, sayfa: 1). Oysa tüzüğün 2/b maddesinde böyle bir ibare bulunmamaktadır. Savcının tüzüğün bu maddesinden yaptığı alıntı da böyle bir ibarenin olmadığını göstermektedir. Aynı başvuruda, tüzükten çıkarılmayan ibarenin ""...bireylerin Ana dillerinde öğrenim görmesi..." olduğu anlaşılmaktadır (29.9.2004 günlü temyiz başvurusu, sayfa: 2).
- b) Ankara 2. İş Mahkemesi'nin 15.9.2004 günlü, 2004/833 esas, 2004/752 esas sayılı kararının "dava ve iddia" bölümünde savcılığın istemi özetlenirken tüzükten çıkarılması istenen ibare "...kendi anadilinde" ve "...bireylerin anadillerinde öğrenim görmesi..." (sayfa: 1) biçimlerinde; "gerekçe" bölümünde ise, "...bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur." (sayfa: 4) biçiminde yazılmıştır.
- c) Yargıtay kararına göre uyarılmasına karşın sendikanın tüzüğünden çıkarmadığı ibare, "...bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur." sözcüklerinden oluşmaktadır (9.HD, 3.11.2004 gün ve 2004/28345-2004/24792 sayılı karar, sayfa: 1, 2 ve 3).
- Bu duruma göre sendika, kendisine yapılan uyarılardan yola çıkarak tüzüğünde değişiklik yapma kararı verse bile, hangi ibarenin tüzükten çıkarılacağını belirlemede zorluk çekecektir.
- 15 Mahkemenin bir uyarısı bulunmamaktadır. Bu durum, yukarıdaki "dipnotlarda, değişik fırsatlardan yararlanılarak açıklanmıştır.
- 16 Mahkemenin verdiği süre dolmamıştır.
- 17 Yargıtay'ın "faaliyet" sözcüğüne bu kararda yüklediği anlam, ne günlük kullanımda, ne de sözlüklerde vardır. Bu denli abartılı bir zorlamaya neden gerek duyulduğunu anlamak, gerçekten olanaksızdır.
- 18 Yargıtay'ın bu karar dolayısıyla daha önce yaptığı değerlendirmede, sendika ve konfederasyonların mesleki çıkarları korumak amacıyla da kurulabilecekleri kabul edilmişti.
- 19 Bu değerlendirmenin bir yargı kararında yer almaması gerekir. Çünkü yargının ölçütü, yasal ve hukuksaldır. Tüzüğün dava konusu düzenlemesinin yasaya ve hukuka aykırı olduğu yolunda hukukun geçerli sayabileceği (kesinleşmiş) bir karar yoktur. Hukuka aykırı olduğu saptanmamış bir düzenlemede ısrar etmeye kapatma gerekçeleri arasında yer verilmesini, yargılama işlevi ile bağdaştırmak olanaksızdır. Yargıtay'ın konumu, sendika için sivil değerlendirmesine benze bir uygulama yapmaya elverişli değildir.
- 20 Bu değerlendirme, sendikamızca gazetelerin köşe yazarlarına gönderilmek üzere yazılan metnin içeriği esas alınarak hazırlanmıştır.

EĞİTİM ve BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI TÜZÜĞÜ

I - GENEL ESASLAR

Sendikanın Adı, Merkezi ve Adresi

Madde 1 - Sendikanın adı Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası, kısa adı EĞİTİM SEN'dir. Merkezi Ankara'dır, Merkezin başka bir ile taşınmasına Genel Kurul, il içi yer değişikliğine Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

Adresi; Konur Sokak, No: 29, Daire 3-4-6 Kızılay, Ankara'dır.

Sendikanın Amaçları

Madde 2 - Eğitim Sen;

- İnsan hakları ve temel özgürlüklerin bütünlüğü içinde, din, dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce farkı gözetmeksizin bütün üyelerinin ekonomik, demokratik, akademik, sosyal, kültürel, hukuksal, siyasal, meslekî özlük hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmeyi, üyelerine insanca bir yaşam düzeyi sağlamayı,
- Toplumun bütün bireylerinin demokratik, laik, bilimsel ve parasız bir eğitimden kendi ana dilinde; eşitlik içinde ve özgürce yararlanabilmesini savunur ve demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yerleşmesini ve bir yaşam biçimi haline getirilmesini amaçlar.
- G/evli ve toplu iş sözleşmeli sendikal hakların tanınması ve çalışma koşullarını düzenleyen hükümlerin uluslararası normlara uyumunun sağlanması için gerekli mücadeleyi yürütür.
- Eğitim Sen uluslararası sözleşmelerde çocukların eğitimi ile ilgili yer alan temel hakların ve özgürlüklerin takipçisi ve savunucusudur.

Sendikanın Çalışma Konuları

Madde 3 - Sendika, amaçlarını gerçekleştirebilmek için;

- Üyelerinin, günün koşullarına uygun ücret almaları ve daha iyi çalışma koşullarına kavuşturulmaları için üyeleri adına kamu işvereni ile her düzeyde görüşmede ve pazarlıkta bulunur.
- Sendika, üyelerinin sendikal amaçlar doğrultusundaki mücadelesinde hak ve çıkarlarının ihlal edildiği her durumda her türlü demokratik ve meşru mücadeleye hakkını kullanır. Onlar adına gerekli hukuksal girişimde ve yardımda bulunur.
- Emeğin ve örgütlenmenin toplumsal yaşamdaki işlevini ve değerini, ulusal ve uluslararası düzeyde barışın, dostluğun, dayanışmanın ve işbirliğinin önemini kavramış bilinçli bir üye topluluğu ve kamuoyu yaratmak amacıyla kültürel, sanatsal, eğitsel toplantılar, şenlikler, işyeri, salon ve açık hava toplantıları, benzeri etkinlikler düzenler.

1

(Handwritten signature and stamp)

Değişiklik öncesi
Eğitim Sen tüzüğü

EĞİTİM ve BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI (2.7.2002)
TÜZÜĞÜ

I - ŞENEL ESASLAR

Sendikanın Adı, Merkezi ve Adresi

Madde 1 - Sendikanın adı Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası, kısa adı EĞİTİM SEN'dir. Merkezi Ankara'dır. Merkezin başka bir ile taşınmasına Genel Kurul, il içi yer değişikliğine Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

Adresi: Konur Sokak, No: 29, Daire 3-4-6 Kızılay, Ankara'dır.

Sendikanın Amaçları

Madde 2 - Eğitim Sen;

- a) İnsan hakları ve temel özgürlüklerin bütünlüğü içinde, din, dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce farkı gözetmeksizin bütün üyelerinin ekonomik, demokratik, akademik, sosyal, kültürel, hukuksal, siyasal, mesleki özlük hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmeyi, üyelerine insanca bir yaşam düzeyi sağlamayı,
- b) Toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur,
- c) Grevli ve toplu iş sözleşmeli sendikal hakların tanınması ve çalışma koşullarını düzenleyen hükümlerin uluslararası normlara uyumunun sağlanması için gerekli mücadeleyi yürütür.
- d) Eğitim Sen uluslararası sözleşmelerde çocukların eğitimi ile ilgili yer alan temel hakların ve özgürlüklerin takipçisi ve savunucusudur.

Sendikanın Çalışma Konuları

Madde 3 - Sendika, amaçlarını gerçekleştirebilmek için;

- a) Üyelerinin, günün koşullarına uygun ücret almaları ve daha iyi çalışma koşullarına kavuşturulmaları için üyeleri adına kamu işvereni ile her düzeyde görüşmede ve pazarlıkta bulunur.
- b) Sendika, üyelerinin sendikal amaçlar doğrultusundaki mücadelesinde hak ve çıkarlarının ihlal edildiği her durumda her türlü demokratik ve meşru mücadeleye... hakkını, kullanır. Onlar... adına, gerekli hukuksal girişimde ye yardım eder.
- c) Emegin ve örgütlenmenin rapimsalyaşamdaki işlevini ve değerini, ulusal ve uluslararası düzeyde Cansın, dostluğun, dayanışmanın ve işbirliğinin önemini kavramış bilinçli bir üye topluluğu ve kamuoyu yaratmak amacıyla kültürel, sanatsal ve eğitsel toplantılar, şenlikler, iarepi, satarı ve açık hava toplantıları ye fesn/erretkinlikler düzenler.

Değişiklik

sonrası

Eğitim Sen tüzüğü

Askın

380 | YEŞİLAĞAÇ
Sube Başkanı

T.C
ANKARA VALİLİĞİ
Emniyet Müdürlüğü

SAYI: B.05.1.EGM.4.06.00.12.06
06-042-018-03702
KONU: F.ĞİTİM-SEN

03.2002

29.03.2002-090722

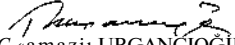
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu 25.06.2001 tarihinde T.B.M.M'de kabul edilerek 12 Temmuz 2001 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak 13 Ağustos 2001 tarihinde yürürlüğü girmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununa göre Konur Sokak No:29/3-4-6 Kızılay/Ankara adresinde faaliyet gösteren KESK Konfederasyonuna bağlı EĞİTİM SEN "Eğitim Bilim ve Bilim Emekçileri" sendikası Kanunun geçici 6 maddesinin (a) bendine göre tüzük kongresini 15.09.2001 tarihinde yapmıştır. Kongrede kabul edilen sendika tüzüğü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca incelenmiş ve Tüzüğün "Sendikaların Amaçları" başlıklı 2. maddesinin (b) bendinde geçen " * - 'umun bütün bireylerinin demokratik laik, bilimsel ve parasız bir eğitimden kendi anadilinde, eşitlik içinde ve özgürce yararlanabilmesini savunur" ifadesinin Anayasanın 3. ve 42. maddeleri ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun 1 ve 20. maddelerine aykırı olduğu ve sendika tüzüğünün ilgili maddesinde geçen "Kendi anadilinde" ifadesinin madde metninden çıkartılması gerektiği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 05 Şubat 2002 tarih ve B.13.0.ÇGM.0.12.00.04-1270 sayılı yazılarına istinaden Ankara Valiliğimizin 15.02.2002 tarih ve B.05.1.EGM.4.06.00.12.06 06 MS 018-241/02 sayılı yazımızla EĞİTİM-SEN sendikasına tebliğ edilmiştir.

Ancak EĞİTİM-SEN Sendikası Genel Merkezinin 1-2-3 Man 2002 tarihlerinde yapılan 1. olağan genel kurulunda sendika tüzüğü iş yoğunluğu, zaman yetersizliği ve gündemin yüklü bulunması nedeniyle gerçekleştirilemedikleri ancak 30 Haziran 2002 tarihine kadar tüzük değişikliğini genel kurul karar ile yapacağım Valiliğimize bildirmişlerdir.

Valiliğimiz tarafından yapılan tüzüğün değiştirilmesi ile ilgili tebligatı dikkate almayan sendika hakkında 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 37. maddesine göre gerekli yasal işlemin yapılarak sonucundan bilgi verilmesini arz ve rica ederim.

C. Amazi URGANCIOĞIU
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLERİ

Ek-1. Çal. ve Sos. Güv. Bakanlığının 15.02.2002 gün ve 1270-03129 sayılı yazıları. (1 sayfa)

Ek-2 Eğitim Sen'e 15.02.2002 tebliğ yazımız. (1 sayfa)

Ek-3 Eğt Sen Sen 11.03.2002 gün ve 282 sayılı yazıları. (6 Sayfa)

Ek-4 Sendika Tüzüğü. (33 Sayfa)

UÇTİM

İzmir Valiliğine
Bilgi için
Çal. ve Sos. Güv. Bakanlığına

Basın Hz.
2002/387

Sn- Hamide Uğur
C. Savcısı
5.4.2002
C. Başsavcısı

Ankara
Valiliği'nin
(değişiklik önce-
si) tüzükle ilgili
Cumhuriyet
Savcılığına
başvurusu

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Çalışma Genel Müdürlüğü

SAYI : B.13.0.ÇGM.0.12.00.04.---10745
KONU :

26296

18 1062

EĞİTİM SEN SENDİKASINA
Konur Sokak No:29/3-4-6
Kızılay/ANKARA

İLGİ : 01/10/2002 tarih 800/1363 sayılı yazınız.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun ilgili hükümleri doğrultusunda 03/07/2002 tarihinde yapılan 1. Olağan Genel Kurulda yapmış olduğunuz tüzük değişikliğiniz Bakanlığımızca incelenmiş olup, Yasaya aykırı bir durum görülmemiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Ömer BENOKAN
Bakan a.
Genel Müdür

14.10

Çalışma ve Sosyal
Güvenlik
Bakanlığı'nın,
tüzük değişikliğini
yasalara uygun
bulduğunu
gösteren yazılar.

T.G.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA

HRK

7130/2 y. - 03/İHD PLŞ. (' 3'A3j ~t>3i h ^

213- HAZİRAN 2003

KONU : Eğitim, Bilim ve Kültür Emekçileri
Sendikası (EĞİTİM-SEN)'nin Tüzüğü.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞINA

1. Eğitim, Bilim ve Kültür Emekçileri Sendikası (EĞİTİM-SEN)'nin Tüzüğü'nün, Sendikanın amaçlarının açıklandığı 2 nci madde b. fıkrasında, "Bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur" ifadesi yer almaktadır.
2. Bu ifadenin, Anayasanın 31fıçu maddesindeki "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir" ve 42 nci maddesindeki "Türkçe'den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez" hükümlerine aykırı olduğunu değerlendirilmektedir.
3. Bu nedenle; Sendika Tüzüğü'nün 2.b maddesinin değiştirilmesi için gerekli girişimlerde bulunulmasını takdirlerinize arz ederim.

GENELKURMAY BAŞKANI NAMINA

Koksal KARABAY
Kongre ve Hareket BaşkanıEKİ :
(Sendika Tüzüğü'nün İlgili Maddesi)DAĞITIM :
Gereği :
Çalışma ve Sosyal Güvenlik BakanlığıBilgi :
Başbakanlık
İçişleri Bakanlığı
Milli Eğitim Bakanlığı
Adalet Bakanlığı
MGK. Genel Sekreteri

17

GİZLİ

Genelkurmay
Başkanlığının,
(tüzüğün yeniden
değiştirilmesi
yönünde
girişimde
bulunması için)
Çalışma ve Sosyal
Güvenlik
Bakanlığına
gönderdiği yazı

T.C
ANKARA VALİLİĞİ
Emniyet Müdürlüğü

12 fa 2004
04.2004

SAYI : n.OS.1.EGM.4.06.00.12.06
06-MS-018-1*30704
KONU: Eğitim-Sen Tüzüğü

0105153

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
ANKARA

- İLGI** :a) 28.03.2003 gün ve B.05.1.EGM.4.06.00.12.06-06-MS-018-537/02-090722 sayılı yazımız.
b) 16.07.2002 gün ve BASIN HZ.2002/387, BASIN KR:2002/656 sayılı takipsizlik kararı.
c) Çal. Sos. Güv. Bakanlığının 15.07.2003 gün ve B. 13.0.ÇGM.0.12.00 04-8066 sayılı yazılan.
d) İçişleri Bakanlığının 07.10.2003 gün ve B050HUK000000/81 -188-6247 sayılı yazılan.
e) Eğitim-Sen **Gnl.Bşk.lığına** muhatap 28 .10.2003 gün ve B.05.1 EGM.4.06.00.12.06-301 524 sayılı yazımız.

İlgi (a) sayılı yazımız ile KESK Konfederasyonuna bağlı EĞİTİM-SEN "Eğitim ve Kültür Emekçileri Sendikası" Tüzüğü'nün "Sendikanın Amaçları" başlıklı 2. maddesinin (b) bendinde geçen "**Toplumun bütün bireylerinin demokratik laik, bilimsel ve parasız bir eğitimden kendi anadilinde, eşitlik içinde ve özgürce yararlanabilmesini savunur**" ifadesinin de geçen "Kendi Ana Dilinde" ibaresinin Anayasanın 3. ve 42. maddeleri ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun 1 ve 20. maddelerine aykır olduğundan sendika hakkında 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 37. maddesine göre gerekli yasal işlemin yapılması için suç duyurusunda bulunulmuştur.

Savcılığımızın İlgi (b) sayılı 16.07.2002 gün ve BASIN HZ.2002/387, BASIN KR:2002/656 karar ile "Sanıkların suç kastı ile hareket ettiklerine dair haklarında kamu davası açılmasını haklı gösterecek derecede yeterli ve inandırıcı kanıt elde edilemediği anlaşıldığından, olay ve sanıklar hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına" dair takipsizlik kararı verilmiştir.

Genel Kurmay Başkanlığı'nın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına göndermiş olduğu 27.06.2003 gün ve 7180-94-03/İGHDP.LŞ.(378) 3631754 sayılı yazılarına istinaden, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Valiliğimize göndermiş olduğu ilgi (c) sayılı yazılan ile Eğitim-Sen Genel Merkezinin 03.07.2002 tarihinde 1.olağanüstü genel kurul sonucu tüzük değişikliği ile ilgili tüzüğün, "**Sendikanın Amaçları**" başlıklı 2. maddesinin (b) fıkrasında "**Toplumun tüm bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız bir eğitim görmesini, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur**" ifadesinin 4688 sayılı Kanunun 6.maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi istenmiştir.

Anayasamızın 3. maddesi;

"Türkiye Devleti, Ülkesi ve Milletiyle Bölünmez Bir Bütündür. Dili Türkçe'dir."

Anayasamızın 42. maddesinin altıncı paragrafı;

"Türkçe'den başka hiçbir dil eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dil ile eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir,"

14.10.1983 tarihli ve 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanunu 4771 sayılı Kanunla değişik 2. maddesinde;

"Eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına Türkçe'den başka hiçbir dil, anadilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Ancak, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi için, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tabi olmak üzere özel kurslar açılabilir; bu kurslarda ve diğer dil kurslarında aynı maksatla dil dersleri oluşturulabilir. Bu kurslar ve derslerde, Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel niteliklerine, Devletin ülkesi ve milletleriyle bölünmez bütünlüğüne aykırı öğretim yapılamaz.

Ankara
Valiliği'nin
tüzükle ilgili
olarak
Cumhuriyet
Savcılığına
başvurusu

T.C.
ANKARA
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Basın Bürosu

Basın Hz. :2004/87S
Basın Es. :2004/ 3 fç t*(
İddianame :2004/ S"

GÖRÜLDÜ
Hüseyin BOYRAZÖZGÜ
Ankara Cumhuriyet Başsavcısı

BAŞ-AMJ
ANKARA, İŞ MAHKEMESİNE

DAVACI :K.H.

DAVALILAR:1-Alaaddin DİNÇER, İrfan oğlu Makbule' den olma 1956 doğumlu, Ankara Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanı.
2-Elif AKGÜN, Mehmet kızı Besra' dan olma 1968 doğumlu, Ankara Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi.
3-Nazım ALKAYA, Mustafa oğlu Hatice' den olma 1962 doğumlu, Ankara Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi.
4-Fevzi AYBER, Kamil oğlu Pakize' den olma 1955 doğumlu, Ankara Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi.
5-Adaan GÖLPUNAR, Ali oğlu Melek' den olma 1955 doğumlu, Ankara Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi.
6-Emiraili ŞİMŞEK, Niyazi oğlu Şavile' den olma 1966 doğumlu, Ankara Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi.
7-Ali BERBEROĞLU, Mustafa oğlu Firdevs' den olma 1957 doğumlu, Ankara Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi.

DAVA : Sendikanın kapatılması.

DAVA TARİHİ: 10.06.2004

Ankara
Cumhuriyet
Başsavcılığının
Eğitim Sen'in
kapatılması için iş
mahkemesine
başvurması

Yukarıda kimlikleri yazılı davalıların ilimiz Çankaya Kızılay Konur Sokak No:29/3 adresinde kurulu Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasının Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri oldukları sendikaları tüzüğünün sendikanın amaçları, başlığını taşıyan 2. maddesinin (b) bendinde toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda Demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur ifadelerinde adı geçen kendi anadilinde ibaresinin Anayasamızın 3. ve 42 maddelerine uygun düşmediğinden bu ibarelerin madde metninden çıkartılması için Ankara Valiliğinin Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasına yazdığı 28.10.2003 gün ve 301524 sayılı yazısına rağmen sendikanın maddede

ANKARA İKİNCİ İŞ MAHKEMESİNE

Dosya No:2004/833

DAVAYA CEVAP VEREN
DAVALI

:Alaaddin Dinçer

VEKİLİ

:Av. Akay Sayılı - Av. Nadir Selvi ~- Av. Zühal Çolak
Av. Mahmut Nedim Eldem - Av. Mehmet Rüştü Tiryaki
Konur sok. 29/7 Kızılay/ANKARA

KARŞI TARAF (DAVACI)

:K.H.

D. KONUSU

:Davaya karşı cevaplarımızın sunulmasıdır.

CEVAPLAR

:

I. 15.02.2002 tarihinde Ankara Valiliğince müvekkilin başkanı olduğu sendikanın 15.09.2001 tarihinde yapılan tüzük kongresinde kabul edilen tüzüğün 2. maddesinin (b) bendinde geçen "Toplumun bütün bireylerinin demokratik laik bilimsel ve parasız eğitimden kendi anadilinde eşitlik içinde ve özgürce yararlanabilmesini savunur" ifadesindeki "**kendi anadilinde**" ifadesinin yasalara aykırı olması nedeniyle çıkarılması istenmiştir. Müvekkilin başkanı olduğu sendika 03.07.2002 tarihinde olağanüstü kongre yaparak Amaç başlıklı 2. maddesinin { b j bendini "*Toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur*" şeklinde değiştirmiştir.

Ankara Valiliğinin 29.03.2002 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunması üzerine, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2002/387 hazırlık, 2002/656 karar sayılı, 16.7.2002 tarihli kararında "*.... sanıkların savunmalarına, 09.07.2002 tarihi dilekçe ekinde ibraz edilen 03.07.2002 tarihli olağanüstü genel kurul tutanaklarına göre sendika tüzüğünün Bireylerin anadillerinde öğrenim görmesi şeklinde değiştirildiği, kaldı ki Kendi anadilinde öğrenim konusunun hem kamu oyunda ve hem de siyasi partiler arasında yoğun bir şekilde tartışıldığı ve parlamentonun gündemine alınmak üzere olduğu, kamuoyunda yoğun bir şekilde tartışılan bir konu için sendika hakkında kapatma davası açılmasının veya yönetim kurulu üyeleri hakkında ceza istenilmesinin hakka uygun düşmeyeceği sanıkların suç kastı ile hareket ettiklerine dair haklarında kamu davası açılmasını haklı gösterecek derecede yeterli ve inandırıcı kanıt elde edilemediği anlaşıldığından olay ve sanıklar hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına itirazı kabul olmak üzere karar verildi"* gerekçesi ile takipsizlik kararı verilmiş olup, bu karar kesinleşmiştir. Bu gön dava konusu edilmeye çalışılan ibarede halen aynı tüzük geçerli olduğundan hakkında takipsizlik verilen bu ibaredir.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının takipsizlik kararından sonra, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü 15.10.2002 tarih, 10745 sayılı yazısında "*..... tüzük değişikliğiniz Bakanlığımızca incelenmiş olup, Yasaya aykırı bir durum görülmemiştir*" ibaresine yer vererek müvekkilin başkanı olduğu sendikaya göndermiştir.

II. Daha sonra Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğünün bildirimine üzerine Ankara Valiliği aynı tüzüğün, aynı maddesine ilişkin 28.10.2003 tarih, 301524 sayılı yazısı ile "*Bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini savunur*" ibaresinin tüzükten çıkarılmasını tekrar istemiştir. - Bunun yasal süresinde yapılmaması üzerine işbu dava Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca açılmıştır.

Eğitim Sen
yöneticilerinin ilk
savunması

T.C.

ANKARA

İKİNCİ İŞ MAHKEMESİ

ESAS NO :2004/833

CELSE NO :1

CELSETARİHİ : 13.07.2004

HAKİM :KUDRİTKURT 23658

KATİP :AHMET ŞEREMET 10539

SAYFA NO :1

Belli gün ve saatte duruşmaya mahsus salonda celse açıldı. Davalılar ve vekilleri hazır. Açık duruşmaya başlandı.

Av.Kazım Genç Av. Zuhal Çolak. Av.Ömer Öneren, Av.Öztürk Doğan, Av.Nadir Selvi, Av.Ismail Sami Çakmak, Av.Erdoğan Kılıç, Av. Mahmut Erdem, Av.Murat Parsakoğlu, Av.Ali Görkem, Av.Hamit Geylani, Av.Haki Bingör, Av.Osman Tellioglu, Av.İlyas Danyei, Av.Murat Altındere, Av.Nazan Yaman, Av.Mehmet Bayraktad. Av.Deniz Er7şanlı Av.Sun Coşkun, Av.Aynur Gül Coşkun Av.>Nurten Çağlar, Av.Nermin Kaplan, Av.Mehmet Pekgöz. Av.ö.Mehmet Horuç, Av.Onur Tatar, Av.Cem Erkat, Av.Hüüyla Sarsan, Av.Figen Dumanççekü, Av.Sevgi Karaduman, Av.Akay Sayılı, Av.Oya Pekgöz, Av.fAhri Kubaj, Av.Mahmut Tanzi, Av.Metin iliz, Av.Av.IHsmal Kırmızı, Av.Sevil Ceylan Erkat, Av.Ender Büyükçulha, Av.Hasan Hüseyin Pevin, Av.ali ersingür, Av.Vahide güzelan. Av.Abdülhadi Çetin, Av.Mehmet Tiryaki, Av.Hüseyin Çolak, Av.Hüseyin Güçlü, Av.oya Aydın, Av.Recep Yılmaz, vekaletname ibraz ettiler.

G.D. Yukarıda verilen vekaletnamelere göre isimleri yazılı avukatların davalılar vekilleri olarak duruşmaya ve davaya kabullerine karar verildi. Açıklandı açık duruşma sürdürüldü. Birkısım davalılar vekilleri tarafından dosyaya dilekçeler verildiği görüldü alındı okundu dosyasına konuldu.

Davaname ve ekleri okundu. Davalılar vekillerinden sözcü olarak bir kişiyi seçmeleri istendi özetle kendisinden soruldu.

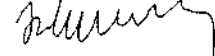
Av.Kazım Genç : Sendikaya çalışma ve sosyal güv. Bakanlığı tarafından tüzüğün ilgili maddesinin düzeltilmesi konusunda herhangi bir yazı yazılmadı. Bu dava da davayı cum. Sav. Makamı açmıştır. Ancak duruşmada yoktur HUMK nun 409 madde hükmüne göre dosyanın işlemdenkaldınlmasım talep ediyorum dedi. Devamla aV. Kazım Genç ben yukarıda yanlış söyledim. Tüzükle ilgili çalışma ve sos. Güv. Bakanlığı 15.ekim 2002 tarihli yazıda 1. oiaağan genel kurulda yapmış olduğunuz tüzük değişikliğiniz bakanlığınızca incelenmiş olup yasaya aykırı bir durum görülmemiştir şeklinde sendikaya yazı yazmıştır. Bu yazının örneğini ibraz ediyorum dedi. ibraz etti alındı okundu dosyasına konuldu.

Davalılar vekili Av.Kazım genç sendikaya 60 günlük süre davada henüz taraf olmadığı için süre verilmesin dedi.devamla bize göre' 6. maddeye göre açılmış değil 37. maddeye göre açılmış bir dava vardır. Davayı valilik açması gerekir başvuru dava açamaz bize göre davanın yukarıda belirtirneye çalıştım. Valilik tarafmdan açılması gerekir. Cumhuriyet savcılığını ancak 37. maddeye göre dava açabilir. 6. maddeye göre açamaz. Sendika tüzel kişiliğine açılmış dava yoktur davalı gösterilen kişilere açılmıştır. Husumetten reddi gerekir. Esasas ilişkin savunmalarımız bu eksiklikler giderildikten sonra yapacağız dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1-Memur sendikalarının kapatılması konusunda çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığının başvurusu üzerine Ankara valiliği ve daha sonra da Ankara cum. Saşsav. Tarafından davaname ile dava açıldığı bu davalarda özelliğe göre HUMK nun 409 maddesinin uygulanmadığı demeler yasası hükümlerine göre ve yasada hüküm bulunmayan hallerde sendikalar yasası hükümlerine göre işlem yapılacağından ve duruşmada davanın özellik ve niteliğine göre cumhuriyette Savcısı bulunmayacağından davalı vekili Av.Kazım Genç in bu yöndeki taleplerinin reddine,

2-Çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığına Av.Kazım Genç tarafından ibraz edilen yazımın bir nüsxeye ile gönderilerek buna göre 4688 sayılı yasanın 6. maddesi

Ankara 2. İş
Mahkemesinin
13.07.2004günlü
ara karar!

2İŞ MAHKEMESİ YARGIÇLIĞINA
ANKARA

Dosya No:2tHD4/H33 E.

TALEPTE BULUNAN

DAVALILAR :Alaaddin DtNÇER

VEKİLLERİ

i Av. Kazım GENÇ Av.Zuhal ÇOLAK
Av.Öztürk TÜRKDOĞAN
Konur sokak No:29/7 Kızılay/ANKARA

KARSİTARAF :K.H.

KO-V

:1 3.07.2004 tarihli duruşmada verilmiş olan 4 ve 8 nolu ara kararlardan rücu edilmesi istemidir.

TALEP NEDENLERİMİZ :

1-Ankara C.Başsavcılığının 10.06.2004 tarihli davanamesi ile Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası' nın kapatılması için dava açılmıştır.

13.07.2004 tarihli duruşmada mahkeme vermiş olduğu 3 nolu ara karar ile, "....*davanın sendika yöneticilerine açıldığı görülmekle bu durumun mahkememizce temsilcide yanılma olarak kabulle değerlendirilmiş olmakla davetnamenin örneğinin kapatılması istenen sendika başkanlığına tebliğine, daha sonraki duruşmalara yalnızca kapatılması istenen sendika tüzel kişiliği aracılığı ile devam ettirilmesine...*" yönünde ara kararı verilmiştir. Davaname daha sendika başkanlığına tebliğ edilmemiştir.

Gerek 4 nolu ve gerekse 8 nolu ara kararlar tesis edildiğinde. sendika başkanlığına tebliğ edilmiş bir davaname bulunmadığından, bu aşamada 4688 sayılı yasanın 6. maddesinin sondan bir önceki ve ondan önceki fıkralarına göre 60 günlük süre verilmesi, yerleşik usule ve yasanın özü ve ruhuna uygun olmadığından. 60 günlük süre verilmesi ~~ara~~ kararından, **daha sonra değerlendirilmeli üzere şimdilik rucu edilmesini**, talep ediyoruz.

2-4688 sayılı yasanın 6. maddesinin sondan bir önceki ve ondan önceki fıkralarına göre. 60 günlük süre verilebilmesi için. öncelikle tüzük hükmünün yasaya aykırılığının tespit edilmesi gerekmektedir. Yasaya aykırılık tespit edilmeden. 4688 sayılı yasanın 6. maddesi gereğince 60 günlük süre verilmesi hukuken olanaklı değildir.

Ayrıca 13.07.2004 tarihli duruşmanın 2 nolu ara kararında. "*Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına Av.Kazım GENÇ tarafından ibraz edilen yazının bir*

Eğitim Sen
vekillerinin 60
gün süre verilme-
sine ilişkin ara
karardan geri
dönülmesi için
verdikleri dilekçe

2.İŞ MAHKEMESİ YARGIÇLIĞINA
ANKARA

Dosya No:2004/833 E.

DAVAYA CEVAP

VEREN DA VALİ

-EĞİTİM ve BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI
GENEL MERKEZİ

VEKİLLERİ

Av.Akay SAYILIR Av.Nadir SELVİ Av.Kazım GENÇ
Av.Zuhal ÇOLAK Av.Mahmut Nedim ELDEM
Av.Mehmet Rüşü TİRYAKİ Av.Öztürk TÜRKDOĞAN
Av.Sevil CEYLAN ERKAT Av.Oya AYDIN Av.Sevgi
KARADUMAN Av.Necmiye BASEL Av.Özcan TİK ve
dava dilekçesi ekinde imzası olan Avukatlar.

KARSI TARAF

:K.H.

KONU

/Davaya yeni dahil olmamız nedeni ile dava hakkındaki
beyanlarımızın sunulmasıdır.

BEYANLARIMIZ

Öncelikle, 05.07.2004 ve 13.07.2004 tarihlerinde müvekkil
sendikamızın Genel Başkanı Sayın Alaaddin DİNÇER adına verilen dilekçelerdeki
görüşleri, tekrarlıyoruz.

Usule İlişkin beyanlarımız

Savcılık tarafından düzenlenmiş olan davanamede
müvekkil sendikamızın kapatılması talep edilmiş, ancak davalı olarak, sendikamızın
Merkez Yönetim Kurulu üyeleri gösterilmiştir. Müvekkil sendika ve vekillerinin
olmadığı 13.07.2004 tarihli celsede, gıyabta, müvekkil sendika tüzel kişiliği davaya
dahil edilmiş, davaya dahil edildiğine ilişkin davaname ve ara karar tebliğ edilmeden
ve daha savunması da alınmadan usule aykırı bir şekilde, aynı celsede (13.07.2004
tarihli) 60 günlük süre verilmiştir.

Celse sonrası, müvekkil sendikaya davaname tebliğ
gönderilmiş ve 22.07.2004 tarihinde tebliğ edilmiştir. Bu davanameye ilişkin olarak
müvekkil sendikamızın cevap verme süresi dolmadan, sendika tüzel kişiliğinin
yokluğunda ara karar ile verilmiş olan 60 günlük süre tebliğ gönderilmiş ve
23.07.2004 tarihinde tebliğ edilmiştir.

T.C
ANKARA
İKİNCİ İŞ MAHKEMESİ
SAYI * :
ESAS NO : 2004/833
KARAR NO : 2004/752

K A R A R

HAKİM : KUDRET KURT 23658
KATİP : SEVİL YILMAZ 10231

DAVACI : K.H.
DAVALI : EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI GENEL MERKEZİ
VEKİLİ : AV ZÜHAL ÇOLAK-ANKARA
DAVA : SENDİKA KAPATILMASI
DAVA TARİHİ : 15.06.2004
KARAR TARİHİ : 15.09.2004

* DAVAVEİDDİA : Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından
10.06.2004 tarih 2004/875 Basın Hazırlık 2004/364 Basın Esas, 2004/5 iddianame sayısı ile
mahkememize davalı Sendikanın kapatılması istemi ile dava açılmıştır.

10.06.2004 tarihli davanamede özetle; davalı Sendikanın tüzüğünün Sendikanın amaçtan başlım taşıyan 2. mad. B bendinde "... *Toplumun bütün bireylerini, Temel İnsan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireyletin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur.*" ifadelerinin yer aldığı geçen kendi ana dilinde ibaresinin Anayasa nın 3. ve 42. mad. Uygun düşmediğini, bu ibarelerin madde metninden çıkarılması için Ankara Valiliği'nin Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasına yazdığı 28.10.2003 gün ve 301524 sayılı yazısına rağmen Sendikanın maddede herhangi bir değişiklik yapmadığını, Sendikanın 4688 Sayılı Kanunun 37. mad. Gereğince kapatılması için ilgili mahkemeye dava açılması konusunu Ankara Valiliği'nin 12.04.2004 gün ve 105153 sayılı yazıları ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına başvurduğunu, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 3. mad. Türkiye Devleti ülkesi ve milliyeti ile bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42. maddesinin 6. paragrafında Türkçe'den başka hiçbir dil eğitim ve öğretim kurumlarında Türk Vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz, ve öğretilmez. Eğitim ve Öğretim Kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir.

Yabancı dil eğitimi ve öğretimi Türk Vatandaşlarının farklı dil ve lehçelerinin öğretilmesi hakkındaki kanunun 2. maddesinin (a) fıkrasında eğitim ve öğretim kurumlarında Türk Vatandaşlarına Türkçe'den başka hiçbir dil ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 20. maddesinde bu kanuna göre kurulan Sendika ve Konfederasyonlarının işleyişleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyetin niteliklerine ve Demokratik esaslara aykırı olamaz denilmektedir. Anayasa ve Kanun Hükümlerine rağmen davalı Sendika Tüzüğü'nün 2. maddesindeki " Bireylerin Ana dillerinde öğrenim görmesi." ibaresini tüzüğünden çıkarmadığından davalı Sendika'nın 4688 Sayılı Yasanın 37. maddesi gereğince kapatılmasına talep ve dava etmiştir.

SAVUNMANIN ÖZETİ: Davalılara Sendika Tüzel Kişiliğine davaname örneği usûlüne uygun olarak tebliğ edilmiştir.

Davalı Sendika Yöneticileri ve Sendika Tüzel Kişiliği savunmalarında özetle; Davanamede 4688 Sayılı Yasanın 37. maddesi ve 2908 Sayılı Dernekler Yasasının 54 maddesinin hükmüne göre ve 5442 Sayılı Yasanın 4. maddesine ve 4688 Sayılı Yasanın 6. maddesi'ne göre Ankara Valiliği'nin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına dava açtırma yetkilerinin bulunmadığını, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın itiraz edilmeden kesinleşen dava konusu olayla ilgili 06.07.2002/2 tarih, 2002/387 Basın Hazırlık ve 2002/656 Basın Karar sayılı takipizlik kararının

Ankara 2. İş
Mahkemesi'nin
gerekçeli kararı

T.C.
ANKARA
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Basın Bürosu

Basın Hz. :2004/875
Temyiz No: :2004/

3037 ASIN-1
KUDRBT KUS
Hakim 23653

4

Temyiz Dairesi 237
29/09/2004

YARGITAY 9 HUKUK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA
GÖNDERİLMEK ÜZERE
ANKARA 2. İŞ MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE

TEMYİZ EDEN jMetin SEZGİN-18460 Ankara Cumhuriyet Savcısı

TEMYİZ EDİLEN KARAR Ankara 2. İş Mahkemesinin 15.09.2004 gün ve 2004/833 Esas ve 2004/752 sayılı karar

KARARIN TEBELLÜĞ TÜRÜHİ:28.09.2004

TEMYİZ TARİHİ:29.09.2004

TEMYİZ SEBEBİ: Kanuna Muhalefet.

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasının kapatılması için Ankara cumhuriyet Başsavcılığının 10.06.2004 gün ve 2004/875 Basın Hazırlık 2004/364 Basın esas ve 2004/5 İddianame sayısı ile Ankara 2. İş Mahkemesine açılan davanın yapılan yargılaması sonucu mahkemece davanın reddine karar verilmiş ise de;

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası tüzüğünün sendikanın amaçları başlığını taşıyan 2. maddesinin (b) bendinde toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda Demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunan ifadelerinde adı geçen kendi ana dilinde ibaresinin T.C. Anayasasının 3 ve 42. maddelerine uygun düşmediğinden bu ibarelerin madde metninden çıkartılması için Ankara Valiliğinin Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasına yazdığı 28.10.2003 gün ve 301524 sayılı yazısına rağmen sendikanın maddede herhangi bir değişiklik yapmadığı,

T.C. Anayasasının 3. maddesinde Türkiye Devleti Ülkesi ve Milletiyle bölünmez bir bütündür.

T.C. Anayasasının 42. maddesinin 6 paragrafında Türkçe' den başka hiçbir dil Eğitim ve Öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına Ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve Öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dil ile eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir.

Yabancı dil eğitimi ve öğretimi ile Türk Vatandaşlarının farklı dil ve lehçelerinin öğrenilmesi hakkında kanunun 2. maddesinin (a) fıkrasında Eğitim ve Öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarının Türkçe' den başka hiçbir dil Ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez.

Cumhuriyet
Başsavcılığının,
Ankara 2. İş
Mahkemesinin
kapatma istemini
reddetmesine
ilişkin kararını
temyiz etmesi

Duruşma İstemlidir.

YARGITA Y İLGİLİ HUKUK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA
SUNULMAK ÜZERE
2.İŞ MAHKEMESİ YARGIÇLIĞINA
A N K A R A

Dosya No:2(K)4/H33E.2004/752K.

TEMYİZE CEVAP

VEREN DAVALI : EĞİTİM ve BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI GENEL
MERKEZİ

VEKİLLERİ : Av.Akay SAYILIR Av.Kazım GENÇ Av.Zuhal ÇOLAK
Av.Mahmut Nedim ELDEM Av. Mehmet Rüştü TIRYAKI
Av.Öztürk TÜRKDOĞAN Av.Sevil CEYLAN ERKAT ve
Temyiz dilekçesi ekinde imzası olan Avukatlar.

KARŞI TARAF : K.EL

KONU : i Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının. Ankara 2. iş
Mahkemesi' nin 2004/833 E. 2004/752 K. ve
15.09.2004 tarihli kararın, temyizine ilişkin dilekçesine karşı,
cevaplarımızın sunulması ve temyiz incelemesinin duruşmalı
olarak yapılması istemidir.

OLAYLAR :-

Ankara Valiliği. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına >azı
yazarak müvekkil sendikanın tüzüğünün 2/b maddesinin Anayasa'mızın 3 ve 42
maddelerine aykırılık oluşturduğunu, bu nedenle sendikanın 4688 sayılı yasanın 37.
maddesi gereğince kapatılması için gerekli davanın açılmasını istemiştir.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı düzenlemiş olduğu
2004875 Basın Hz. 2004364 Basın Es. 2004/5 İddianame no ve 10.06.2004 tarihli
iddianame ile. müvekkil sendikanın Genel Yönetim Kurulu Üyelerini davalı göstererek.
4688 sayılı yasanın 37. maddesi gereğince kapatılmasını talep etmiştir.

Yapılan yargılama sonucunda, ilk duruşmada, müvekkil
sendikanın Genel Yönetim Kurulu üyeleri davalılık sıfatından mahkeme tarafından
res'en çıkarılmış ve müvekkil sendikaya, mahkeme tarafından res' en davalılık sıfatı
yüklenerek, davanın tebliğ edilmesine karar verilmiştir.

Eğitim Sen
vekilerinin
temyize cevap
dilekçesi

T.C.
YARGITAY
9.Hukuk Dairesi

YARGITAY İLAMI

ESAS NO :2004/28345
KARAR NO :2004/24792

MAHKEMESİ : Ankara 2. İş Mahkemesi
TARİHİ : İS.9.2004
NO : 833/752
DAVACI : K.H.
DAVALI : Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası Genel Merkezi

DAVA : Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından sendika kapaubinisma karar verilmesini istemiştir.

Yeri mahkeme, isteği reddetmiştir.

Hüküm süresi içinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından temiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü

YARGITAY KARARI

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 10.6.2004 tarihli davanamesinde özetle, davalı sendika tüzüğünün "sendikanın amaçları" başlığını taşıyan 2. madde (b) bendinde "...bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur." Sözcüklerinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "-3.-'maddesinde yer alan "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir." ve yine 42. maddesinin 6. paragrafında yer alan "Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez." Kurallarına ve Yabancı Dil eğitimi ve öğretimi, Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğretilmesi Hakkındaki Kanunun 2. maddesinin (a) fıkrasında eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına Türkçe'den başka hiçbir dil ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez şeklindeki düzenlemelere açıkça aykırı olduğunu, Ankara Valiliğinin ihtarına rağmen belirtilen sözcüklerin tüzükten çıkarılmadığını, davalı sendikanın bu şekilde 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 20. maddesinde yer alan sendika ve konfederasyonların yönetim ve işleyişleri Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara aykırır-rtamaz *şeklindeki* düzenlemeye* aykırı "otduğundar-aniian-yanasın-ir?r~maddesi gereğince kapatılmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

____Mahkeme_.; tüzükte_kl_hükümün_Türkiye_Cumhuriyeti_Devletinin_toprak_bütünlüğü, ulusun birliği ve devletin teklifi esaslarına karşı bir tehlike oluşturmadığı gibi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. ve 11. maddelerine de aykırı olmadığı gerekçesi ile davayı reddetmiştir.

4688 sayılı kamu görevlileri sendikaları kanununun 37: maddesinde, "Anayasada belirtilen Cumhuriyetin Niteliklerine ve Demokratik Esaslara aykırı faaliyetlerde bulunan sendika ve konfederasyon, merkezlerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcısının istemi üzerine iş davalarıTâTSEñakia görevli mahalli mahkeme kTrâm;lenSS5ü,r?lieniñekteaiV.

Yargıtay 9. Hukuk
Dairesi'nin
bozma kararı

2./JMAHKEMESİYARGIÇLIĞINA
A.N.K.A.R.A

Doşyg.No:2004/833.E.

YARGITAYBOZMA
KARARINACEVAP
VERENDAVALI

LEĞİTİM ve BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI
GENEL MERKEZİ

VEKİL LERİ

Av.Akay SAYILIR Av.Nadir SELVİ Av.Kazım GENÇ
Av.Zuhal ÇOLAK Av.Mahmut Nedim EIDEM Av. Mehmet
Rüştü TIRYAKI Av.Özlürk TÜRKDOĞAN Av.Sevil
GEYLAN ERKAT Av.Oya AYDIN Av.Sevgi
KARADUMAN Av.Necmiye BAŞEL Av.Özcan TİK ve
dava dilekçesi ekinde imzası olan Avukatlar.

KARŞI TARAF

: K.H.

KONU

Yargıtay 9,Hukuk Dairesi' nin, 2004/28345 E. 2004/24792
K. ve 3.11.2004 tarihli bozma karar hakkındaki
beyanlarımızın ve direnme karar verilmesi istemimizin
sunulmasıdır.

BEYANLARIMIZ :

Usul ve yasaya aykırı bozma kararına karşı aşağıdaki gerekçelerle direnmesini ve
davanın reddini talep ediyoruz:

1-Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin mahkeme kararının bozulmasına yönelik kararının
gerekçeleri doğru değildir,

i-A) Yargıtay 9. Hukuk Dairesi bozma kararının 2. sayfasının ilk paragrafında,
"...Mahkeme davalı Sendikanın tüzüğünde kanuna aykırılık bulunup bulunmadığını açılan dava
üzerine hemen değerlendirip, buna göre süre verilip verilmeyeceğini kararlaştırmak zorundadır.
Tüzüğü değerlendiren mahkeme yasalara aykırı olduğunu tespit ederek ilgili sendikaya
düzeltme yapması yönünde süre vermiş olup, tüzüğün kanunlara uygun hale getirilmemesinin
yaptırımı sendikanın kapatılması olduğu halde sendika vekilinin tüzükte değişiklik yapılmayacağı
yolundaki beyanına rağmen..."

1-B) "...Mahkeme verdiği ihtarla tüzükteki düzenlemenin yasaya aykırılığını baştan
itibaren kabul etmiş ve kendini bağlamıştır...." denilmiştir.

Daire'nin bu görüşünün hukuken kabulü mümkün değildir. Çünkü;

Mahkeme müvekkil sendikaya süre verdiğinde.daha hukuki olarak taraf teşkili bile
yapılmamıştı. Taraf teşkili yapılmamış bir dosyada, Tüzüğün değerlendirilmiş olması veya yasalara
aykırılığın tespit edilmiş olması ve bu nedenlerle de sendikaya süre verilmiş olması mümkün
değildir, Bozma kararı bu nedenle yerinde değildir.

Mahkeme kararını okuduğumuzda, 8. sayfasının sondan 2. paragrafında "...4688
sayılı yasa hükümlerine göre tüzükte yasaya aykırılık bulunduğu takdirde Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanlığının ve Valliğin başvurusu üzerine mahkemenin yasada öngörülen süre

Yargıtay 9. Hukuk
Dairesi'nin
bozma kararına
karşı Ankara 2. İş
Mahkemesi'nin
direnmesi istemli
dilekçe

T.C.
ANKARA
2. İş Mahkemesi

DURUŞMA TUTANAĞI

ESAS NO : 2004/1231

CELSENO : 1

CELSE TARİHİ : 10/12/2004

HAKİM : KUDRET KURT 23658

KATİP : SEVİL YILMAZ 46803

Belirli çün ve saatte celse açıldı. Davalı vekilleri Av. Zülsh ÇOISK, «kay Sayıhr>.aâ-r Selvi, Kazım Genç, M. Nedim Eldem, M. Rüştü Tiryaki, Üziürk Türköoğa.ı ve diğerler geidher. Açık duruşmaya dsvam olundu.

C.Başsavcılığına yargııay bozma ilafnırı'n tebliğ edildiği, gö.rııoü tebligat parçası okundu dosyasına konuldu.

Davalı Sendikanın yöneticileri de ge/d,'sr. yerlerine a l i n d i ;
Yargıtay 9 Hukuk Dairesinin dosyada örneği bulunan 03.11.2004 tarihli bozanı üs/r/; okundu.

Sendika vekillerinin 5 sayfadan ibaret dilekçe verdiler.Ekinde ise Prf.Dr. Mesul Gülmez tarafından yerilmiş olan düşünce yazısını ibraz ettiler,, akndı okundu dosyasın;?. konuldu.

Ayrıca davalı vekili Av. Kazım Genç tarafından Osman Doğru Tarafından yas-sn insan Hakları Derişmesine ilişkin ve ayrıca Ssdropoi Uluc ve diğerler hakkında inssn bskls.n Mahkemesince verilen karar örneği ibraz edildi alındı okundu dosyasına konuldu.

Davalı Sendika sekilerinden soruldu. Davalı sendika vekilisi'incien sözcü o,arak Av Kazım Genç söz aldı: Av. Kazım GENÇ vermiş olduğumuz dilekçeyi tekrar ederiz dedi.

Devamla ve özetle;Yargıtay 9 Kukdk Dairesinin g&.sk-ssirts ve gç.Cş.e.i?ıs katılmıyoruz, özetle, 9 hukuk dairesinin senokaya düze'trr.s yapır.ası yönündür, mahkemenin süre vermesi sonucunda mahkemenin kendisini, bağlacığını ileri sürmüştür Bu görüşün hukuken değertendirilmesi ve kabulü mümkün bulunmamaktadır. Mahkemenin süre verdiği zaman henüz taraf teşkili famam;snr>am;ştr. Dolayısıyla bu görüşü kabul etmiyoruz. Yine Mahkeme kararının gerekçesi de Ysrgıtay 9. Hukuk Dairesince benimsememiş, özellikle tüzel kişiliğin verilen sürede tüzüğü değiştirirse mahkemece karar verilmesine yt< olmaaiğına.karar verilmelidir. Sendika verilen sürede tüzüğü istenilen şekilde değiştirmez iss mahkemece o zaman işin esasına girip incelenmelidir,, Şeklindeki mahkeme gerekçesini da yargıtay benimsememiştir. Dolayısıyla 8u konudaki Yargıtay görüşünü de benimsemiyoruz, verdiğimiz dilekçede benimsememe neden ve gerekçelerini ayrıntılı olarak belirttin

Yine 9. Hukuk Dairasi bozma kararında Mahkemeye 4683 Sayılı Yasanın 6. maddesinde takdir hakkı vermediğini belirtmektedir. Daireninlu konudaki gerekçesine is katılmak mümkün bulunmamaktadır. 9. Hukuk Dairesinin bozma kararında Avrupa ins'r- hakları Sözleşmesinin 10. ve ii. madde'irin mahkemenin anladığı şekide değil boz"1" gerekçesinde belirtildiği şeklide anlaşılmiştir. 9 Hukuk Dairesinin belirtilen mac'deierdedki

Ankara 2. İş
Mahkemesi'nin
10.12.2004 günlü
ara kararı

T.C.
ANKARA
İKİNCİ İS MAHKEMESİ

SAYFA NO :2

ESAS NO :2004/1231
CELSE NO : 2
CELSE TARİHİ :21.02.2005
HAKİM :KUDRET KURT 23658
KATİP :SEVİL YILMAZ 46809

Belli gün ve saatte duruşmaya mahsus salonda celse açıldı. Davalılar ve vekülleri geldiler . Açık duruşmaya başlandı.

Davalılar vekilleri adına söz alan Av. KAZİM GENÇ den soruldu, geçen oturumdaki beyanlarını tekrar ederiz, mahkemenizin kararında direnmesini talep ederiz, ve davanın reddine karar verilmesini talep ederiz dediler.

Dosya incelendi duruşmanın bittiği açıklandı.

GEREKİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1-Mahkememizin 15.09.2004 tarih, 2004/833 Esas, 2004/752 karar sayılı kararında DİRENİLMESİNE,

2-Davalı sendikanın kapatılma isteminin mahkememizce yerinde görülmediğinden REDDİNE,

Dair, davalılar ve vekillerinin y uzletinde kanun yolları açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı .21.02.2005

KATİP- 46809

HAKİM 23658

Ankara 2. İş
Mahkemesi'nin
direnme kararı

T.C
ANKARA
İKİNCİ İŞ MAHKEMESİ
SAYI : .....

BOZMA SONRASI DİRENME KARARI

ESAS NO : 2004/1231
KARAR NO : 2005/ 40

HAKİM : KUDRET KURT 23658
KATİP : SEVİL YILMAZ 10231

DAVACI : K.H.
DAVALI : EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI GENEL MERKEZİ
VEKİLİ : AV ZUHAL ÇOLAK-ANKARA
DAVA : SENDİKA KAPATILMASI
DAVA TARİHİ : 15.06.2004
KARAR TARİHİ : 21.02.2005

: DAVA VE İDDİA : Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından
10.06.2004 tarih 2004/875 Basın Hazırlık 2004/364 Basın Esas, 2004/5 iddianame sayısı ile
mahkememize davalı Sendikanın kapatılması istemi ile dava açılmıştır.

10.06.2004 tarihli davanamede özetle; davalı Sendikanın tüzüğünün
Sendikanın amaçları başlığını taşıyan 2. mad. B bendinde "... **Toplumun bütün bireylerini, Temel
insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim
görmesini, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur..**"
ifadelerinin yer aldığı adı geçen kendi ana dilinde ibaresinin Anayasa'nın 3. ve 42. mad. Uygun
düşmediğini, bu ibarelerin madde metninden çıkarılması için Ankara Valiliği'nin Eğitim ve Bilim
Emekçileri Sendikasına yazdığı 28.10.2003 gün ve 301524 sayılı yazısına rağmen Sendikanın
maddede herhangi bir değişiklik yapmadığını, Sendikanın 4688 Sayılı Kanunun 37. mad. Gereğince
kapatılması için ilgili mahkemeye dava açılması konusunu Ankara Valiliği'nin 12.04.2004 gün ve
105153 sayılı yazıları ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına başvurduğunu, Türkiye Cumhuriyeti
Anayasasının 3. mad. Türkiye Devleti ülkesi ve milliyeti ile bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe dir.
Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42. maddesinin- 6. paragrafında Türkçe'den başka hiçbir dil
eğitim ve öğretim kurumlarında Türk Vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz, ve
öğretilemez. Eğitim ve Öğretim Kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve
öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir.

Yabancı dil eğitimi ve öğretimi Türk Vatandaşlarının farklı dil ve
lehçelerinin öğretilmesi hakkındaki kanunun 2. maddesinin (a) fıkrasında eğitim ve öğretim
kurumlarında Türk Vatandaşlarına Türkçe'den başka hiçbir dil ana dilleri olarak okutulamaz ve
öğretilemez.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 20. maddesinde bu
kanuna göre kurulan Sendika ve Konfederasyonlarının işleyişleri Anayasa'da belirtilen
Cumhuriyetin niteliklerine ve Demokratik esaslara aykırı olamaz denilmektedir. Anayasa ve Kanun
Hükümlerine rağmen davalı Sendika Tüzüğü'nün 2. maddesindeki " Bireylerin Ana dillerinde
öğrenim görmesi.." ibaresini tüzüğünden çıkarmadığından davalı Sendika'nın 4688 Sayılı Yasanın
37. maddesi gereğince kapatılmasına talep ve dava etmiştir,

SAVUNMANIN ÖZETİ: Davalılara Sendika Tüzel Kişiliğine davaname
örneği usulüne uygun olarak tebliğ edilmiştir.

Davalı Sendika Yöneticileri ve Sendika Tüzel Kişiliği savunmalarında
özetle; Davanamede 4688 Sayılı Yasanın 37. maddesi ve 2908 Sayılı Dernekler Yasasının 54
maddesi hükümlerine göre ve 5442 Sayılı Yasanın 4. maddesine ve 4688 Sayılı Yasanın 6. madde
hükümlerine göre Ankara Valiliği'nin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına dava açtırma yetkilerinin
bulunmadığını, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın itiraz edilmeden kesinleşen dava konusu olayla
ilgili 16.07.2002 tarih, 2002/387 Basın Hazırlık ve 2002/656 Basın Karar sayılı takipsizlik kararının

Ankara 2. İş
Mahkemesinin
gerekçeli direnme
kararı

T.C.
ANKARA
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Basın Bürosu

Basın Hz. :2004/875
Temyiz No: 2005/2.

03.03.2005
15.03.2005

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU BAŞKİNLİĞİNA
GÖNDERİLMEK ÜZERE
ANKARA 2. İŞ MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE

KU
15 03. 05
Bulut

TEMYİZ EDEN :Metin SEZGİN-13460 Ankara Cumhuriyet Savcısı

TEMYİZ EDİLEN KARAR :Ankara 2. İş Mahkemesinin 21.02.2005 gün ve 2004/123J Esas 2005/50 sayılı direnme karar.

KARARIN TEBELLÜĞ TARİHİ :14.03.2005

TEMYİZ TARİHİ :15.03.2005

TEMYİZ SEBEBİ :Kanuna Muhalefet.

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasının kapatılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 10.06.2004 gün ve 2004/875 Basın Hürhik, 2004/364 Basın Esas ve 2004/5 Davaname sayısı ile Ankara 2. İş Mahkemesine açılan davanın yapılan yargılaması sonucu mahkemece davanın reddine karar verilmiş.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 29.09.2004 gün ve 2004/1 temyiz nosu ile mahkeme kararının temyizi üzerine Yargıtay 9 Hukuk Dairesinin 03.11.2004 gün ve 2004/28345 Esas ve 2004/24792 sayılı karar ile mahkeme karar, bozulmuş.

Mahkemece yeniden yapılan yargılama sonucu 21.02.2005 gün ve 2004/1231 Esas ve 2005/50 sayılı karar ile direnme karar verilmekte,

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası tüzüğünün sendikanın amaçları başlığını taşıyan 2. maddesinin b bendinde toplumun bütün bireylerinin temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda Demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesine, bireylerin ana delillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur ifadelerinde adı geçen kendi ana dilinde ibaresinin T.C. anayasasının 3 w -42 maddelerine uygun düşmediğinden bu ibarelerinin madde metninden çıkartılması için Ankaralı Valiliğinin Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasına yazdığı 2S.İÜ.2003 gün ve 301524 sayılı yazısına rağmen sendikanın madde metninde herhangi bir değişikliktir yapılmadığı.

T.C. Anayasasının 3.,maddesinde Türkiye Devleti Ülkesi ve Milletiyle bölünmez bir bütündür.

T.C. Anayasasının 42. maddesinin 6 paragrafında Sirkçe' den başka hiçbir dil Eğitim ve Öğretim kuramlarında Türk vatandaşlarına Ana diller

Ankara
Cumhuriyet
Başsavcılığının
direnme kararını
temyiz dilekçesi

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU BAŞKANLIĞINA

SUNULMAKÜZERE

2. İŞ MAHKEMESİ YARGIÇLIĞINA

ANKARA

Ankara 2. İş Mahkemesinin

Dosya NO.-2004/1231 E.200S/40 K.

TEMYİECEVAP

VEREN DAVALI : EĞİTİM ve BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI

ERİLLERİ : r Av, Akay SAYILIR Av. Kazım GENÇ Av. Zuhal ÇOLAK

Av. Mahmut Nedim ELDEM Av. Mehmet Rüşü TIRYAKI

Av.Nadir SELVİ Av. Öztürk TÜRKDOĞAN ve Temyiz dilekçesi ekinde

imzası olan avukatlar.

KARŞI TARAF : K.H.

KONU : Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının, Ankara 2. İş Mahkemesi'

nin 2004/1231 E. 2004/40 K. ve 21.02.2005 tarihli direnme

kararının, temyizine ilişkin talebinin reddi ile, mahkeme

kararında ve dilekçemizde belirttiğimiz nedenlerle Yargıtay 9.

Hukuk Dairesi'nin 2004/28345 E. 2004/24792 K. ve 03.11.2004

tarihli bozma kararının kaldırılarak, Ankara 2. İş Mahkemesinin

kararının onanması istemid

OLAYLAR :

Ankara Valiliği, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına yazı yazarak müvekkil sendikanın tüzüğü'nün 2/b maddesinin, Anayasa'mızın 3 ve 42 maddelerine aykırılık oluşturduğunu, bu nedenle sendikanın 4688 sayılı yasanın 37. maddesi gereğince kapatılması için gerekli davanın açılmasını, istemiştir.

Yargıtay Hukuk
Genel Kurulu'na
sunulan temyize
tevap dilekçesi

MİLLİYET/10.07.2004

Kapatma davası...

Anlamak gerçekten de zor. Aydın, bik, yurtsever öğretmenlerin en büyük sendikal örgütü kapatılmak isteniyor. Sebep? Tüzüğünde, "Bireylerin anadillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur" diye bir madde varmış da ondan! Peki, bu olay hangi günlerde oluyor? Devletin televizyonlanndan anadilde yayımlanmasının yapıldığı şu günlerde!

Tam bir kara mizah örneği... Anlamanın asıl zor olduğu şey ise savcılık daha önce bu konuda takipsizlik karar vermiş... AKP iktidarının Çalışma Bakanlığı bile tüzükte yasaya aykırı bir durum yoktur, demişken kapatma isteminin Genelkurmay'dan gelmiş olması... Kapatma davasının bunun üzerine açılması.

Eğit - Sen Başkanı Alaattin Dinçer'e bu garabete ne dediğini soruyoruz. Yanıt:

- Kapatma isteminin Genelkurmay'dan gelmiş olması konusunda bir şey söylemek istemiyorum, sadece takdirini kamuoyuna bırakıyorum. Bu dava baştan aşağıya gariplikle, çifte standartla dolu.

- Örneğin?

- Birincisi, önce, tüzükte yasaya aykırı bir durum yoktur, diyen Çalışma Bakanlığının Genelkurmay'dan yazı gelince, ilk görüşünde direnmemesi,

hemen çark etmesi. İkincisi davanın ceza mahkemesinde değil, iş mahkemesinde açılması. Hem sendikamız kapatılmak hem de biz yöneticiler hakkında ceza isteniyor. Burada çok açık bir usulsüzlük var, çünkü normal olarak tüzüklerden yöneticiler sorumlu tutulmaz. Ayrıca bu davanın tam da yetki meselesinin gündemde olduğu günlere getirilmesi çok düşündürücü...

Tabii en düşündürücü olanı, Milli Eğitim'deki gerici hamlelere karşı çok etkin mücadele veren bir kuruluşun, Milli Eğitim'deki geriye gidisten çok şikâyetçi bir kurum tarafından kapatılmak istenmesi...

Bu durum dilimizde "bindiği dalı kesmek" deyimile anlatılıyor.

HÜRRIYET/10.07.2004

Eylem korkusu park kapattı

Valilik'ten Güvenpark'ta önlem

Eğitim-Sen üyelerinin, Pazar ve Pazartesi günlerini kapsayan M... vermeyen Ankara Valiliği, Güvenpark Pazar ve Pazartesi günleri vaten-günlük oturma eylemi yapmasına izin verilmeyecek. Otobüsler Hipodroma ahnaacak" dedi. MANKARA

ANKARA Valiliği, Eğitim-Sen üyelerinin Güvenpark'ta iki hafta boyunca eylem yapmak demesine izin verilmeyecek ve Güvenpark'ta Pazar ve Pazartesi günleri oturma eylemi yapmasına izin verilmeyecek. Otobüsler Hipodroma ahnaacak" dedi. MANKARA

Valilik kararına göre, Pazartesi günü, Güvenpark vatandaşlara tamamen kapatılacak. Güvenpark'ta sadece polisler olacak.

Eğitim-Sen'in 10/10/04'te Ankara Valiliği'ne yazdığı mektupta, "Güvenpark'ta Pazar ve Pazartesi günleri oturma eylemi yapmasına izin verilmeyecek. Otobüsler Hipodroma ahnaacak" dedi. MANKARA

2004

Eğitimi-Sen'den eylem

Eğitim-Sen üyelerinin, Pazar ve Pazartesi günlerini kapsayan M... vermeyen Ankara Valiliği, Güvenpark Pazar ve Pazartesi günleri vaten-günlük oturma eylemi yapmasına izin verilmeyecek. Otobüsler Hipodroma ahnaacak" dedi. MANKARA

SAHAH / 14.7.2004

RADİKAL/14.07.2004

Yargı Eğitim-Sen'e 60 gün süre tanıdı

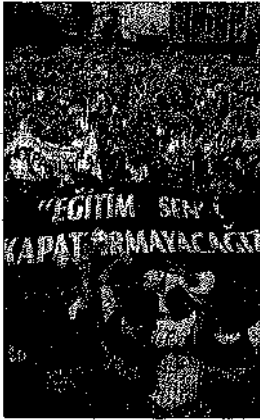
Eğitim-Sen hakkındaki kapatma davasında mahkeme, sendikaya tüzüğünü değiştirmesi için 2 ay süre tanıdı. İçerde dava sürerken dışarda 5 bin kişilik miting yapıldı

SAVCILIGIN takipsizlik kararına rağmen Genelkurmay Başkanlığı'nın buyurduğu üzerine açılan Eğitim Sen hakkındaki kapatma davasında mahkeme sendikaya, tüzüğüne, değiştirmesi için 2 ay süre tanıdı. Bu süreyle sendika değişikliği yapmak için kullanırken mahkeme tüzüğü Anayasa'ya aykırı tıpkı olmadığımız inceleyecek.

Yaklaşık 21R bin üyesi bulunan Eğitim Sen'in, 16/16'inde "anadilde eğitim" istediği gerekçesiyle kapatılma si istemli, çünkü ilk duruşması yapılan dava süreci Ankara Valiliği'nin sue duyurusu üzerine başladı. Sue duyurusuna savcılığın takipsizlik kararı verirken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı da (tüzüğü Anayasa ile yasaları uygun buldu. Ancak Genelkurmay Başkanlığı devreye girince durum değişti ve bu kez sendikamın kapatılması için dava açıldı. Davanın din yapılan ilk duruşmasında da bir di-zi ilginçlikler yaşandı. Davaya bakan Ankara 2nci tı Mahkemesi Hakimi Kudret Kurt, yaklaşık 50 avukatın katıldığı duruşmada, avukatların sendika tüzüğünün Anayasa ve yasaya aykırı olmadığı yönü s deki iddialarının araştırılması gerektiğine karar verdi. Hakim Kurt, bu yöndeki ara kararından hemen sonra sendikaya, Anayasa'ya aykırı olup olmadığını kendisinin de inceleyeceği tüzüğü değiştirmesi için 6) günlük süre verdi.

DIŞARDA MİTING VARDI

Dava adliye de devam ederken Sıhhiye meydanında da protesto mitingi yapıldı. Dayanın erteleme-sinin ardından, Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer, mahkemenin kararını, "hukuksal bir komedi" olarak nitelendi. Miting nedeniyle Sıhhiye Meydanı'na açılan yollar ve yürüyüşün yapıldığı Talatpaşa Bulvarı trafiğe kapatılınca Ankara trafiği felç oldu. Türkiye genelinden gelen 5 bini 5 yit sendika üyesi mitingin atanma tek tek aranarak geldi, arsan ATAR - Gökeci CAVLAV • irem AYSUN// WZ>>

KÜRTÇE SLOGAN ATILDI

"Eğitim-Sen kapatılmaz", "Ana dilde eğitim engellenemez" sloganları atan öğretmenlere, bazı şyasi parti ve sivil toplum örgütleri de destek verdi. Bazı gruplar Kürtçe şarkılarla halay çekip, şogars attı.

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu!

Eğitimcilerin örgütlendiği sendika, üç gündür binlerce üyesiyle davanın geri çekilmesi için eylem yapıyor.

Eğitim-Sen'e 60 gün

Ankara 2. Is M a h kem esi, lüzüğündeki 'anadil-lerde eğitim't savunan madde nedeniyle Eği-üm-Sen'in kapatılması için açılan davanın yanlışlığı belirlendi. Ancak mahkeme davayı reddetmek yerine, sendikaya tüzüğünü dü-zeltmesi için 60 gün süre tanıdı- Sendika yö-ne-ticileri de 'TSukuk komedisi yaşanıyor' dedi.

WU/H KI SKIN-'N HABİTİ 1. SAYIMDA

Derneklere uyum

Pütüs ve asker gibi Özel yasası bulunanlar hariç, memur-lar dernek kurabilecek. Üyelikte yaş sınırı 12 olacak. Demekler yurtdışında şube açacak, parti, sendika ve slvö örgütlerden yardım alabilecek, AHMET KIVANÇ 7-BE

CUMHURİYET/15.07.2004

Eğitim-Sen kapatma davasını Eğitim Enternasyoneli'ne taşıyarak kınama kararı çıkartacak

Davaya uluslararası boyut

^ Eğitim-Sen Genel Başkanı Dinçer, tüzük değişikliği yapıp yapılmayacağına örgütün karar vereceğini belirtirken 'Ama şıf onlar istiyor diye bir değişiklik yapmayz' dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer, sendika hakkında açılan kapatma davasına karşı eylemlerini genişleterek sendireceklerini söyledi. Dinçer, 21-22 Temmuzda 160 ülkeden eğitim temsilci iertnin katılımı ya Bre-madık. Bİfiteri dayattı diye kararlar ahpnu oynanıyor. Busu bütan kamuoyu-nun değerlendirmesi gerekiyor. Gere-kirse İm yargıdan davadan çekilmesini talep edeceğiz" dedi.

Dinçer, sendika hakkında açılan ka-telenmesine tepki gösteren Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer, bunun "hukuksal -lr komedi" oldu-ğünü belirterek sendikaya tanınan 60

kendi kullarında karar vereceğini belirten Dinçer, "Epto-Sen'i demok-ratik bir örgüttür. Böyle hassas ve

Önemli bir konuda 7 merkez yönetim kurulu üyesi oturup karar vermez. Ama, biz kimsenin icazetliye kurut-eğitim temsilci iertnin katılımı ya Bre-madık. Bİfiteri dayattı diye kararlar ahpnu oynanıyor. Busu bütan kamuoyu-nun değerlendirmesi gerekiyor. Gere-kirse İm yargıdan davadan çekilmesini talep edeceğiz" dedi.

Davaya karşı başlatılan eylemle-ri genişleterek sendireceklerini vurgu-layan Dinçer, 21-22 Temmuzda Bre-zilya'da 160 ülkeden 1200 delegecin

günlük süre içerisinde, tüzük değişik-liği yapıp yapmamaya Örgütün karar vereceğini söyledi.

Dinçer, "Ancak, bu bir diz çöktür-me, dayattıdır. Şıf onlar istiyor du-şkararı çıkaracaklarını anlatan Dinçer, bir değişiklik yapmayz Bir tiyatro oyu-katılıma bütün ülkelerden de olama-ayrıca kinamalarını isteyceklerini kaydetti

Dinçer, "Avsqa am eęęę && & dekięęim eęęęrtifedaya-lapıkİ%-kSerkuizldahadartıBİirafcoE'ckr-dekięęnfterta 01's h6Mm#a+i üze-rinde baskı otuşturmasını sağlamaya çalışacağıız" şeklinde konuştu.

katılımla gerçekleştirilecek olan 4. Eğitim Enternasyoneli Kongresi'ne kendilerinin de gideceğini söyledi.

Kongreden, davaya karşı bir kinama kararı çıkaracaklarını anlatan Dinçer, bir değişiklik yapmayz Bir tiyatro oyu-katılıma bütün ülkelerden de olama-ayrıca kinamalarını isteyceklerini kaydetti

Dinçer, "Avsqa am eęęę && & dekięęim eęęęrtifedaya-lapıkİ%-kSerkuizldahadartıBİirafcoE'ckr-dekięęnfterta 01's h6Mm#a+i üze-rinde baskı otuşturmasını sağlamaya çalışacağıız" şeklinde konuştu.

BİRGÜN/04.07.2004

Eğitim-Sen ve demokratikleşme

Ankara Valiliği, anadilde eğiti™ desteklediği gerekçesiyle Eğitim-Sen'in kapatılması için yargıya başvurmuş. Bu başvuru; ülkemizde demokrasinin, çoğulculuğun ve çalışanların örgütlenme özgürlüğünün içselleştirilemediğini gösteren önemli bir örnektir.

Bir yandan AB'ye uyum yasaları çerçevesinde, "kapsamlı bir demokratikleşme'dert bahsedilirken, diğer yandan da yasakçı ve yasaklayıcı tutumların devam etmesi büyük bir çelişkidir.

Her zaman söylüyoruz; insan hakları bir bütündür ve evrenseldir. Demokrasinin uluslararası normları vardır. Bunlara bir bütün halinde uymak gerekir. Ekonomik-sosyal haklar ve dayanışma hakkı da bireysel ve siyasal haklar kadar önemlidir. Demokratik toplumlarda, hiçbir düşüncenin devlet katında ayrıcalığı yoktur. Her düşünce özgürdür ve özgürce dile getirilmesi güvence altındadır.

Demokrasilerde düşüncenin açıklanması suç olmaz. Çünkü bir düşüncenin ayıklanması suç sayılması, düşüncenin özüne kanşmak anlamına gelir. O nedenle, yasaklama ancak şiddete başvurma ya da açıkça şiddete çağrı yapma hallerinde söz konusu olur; yani düşünce değil şiddete başvurma ya da şiddeti teşvik etme cezalandırılır.

AKP hükümetinin, demokrasinin bu evrensel içeriği ile pek ilgili olmadığı anlaşılıyor. Aksi takdirde İçişleri Bakanlığı'na bağlı bir valinin Eğitim-Sen'in kapatılması isteğiyle yargıya yaptığı başvuru hemen geri çekilir ve benzeri olayların yaşanmaması için gerekli önlemler alınır ve bunlar kamuoyu ile paylaşılır.

EğMm-Sen, çok zor koşullarda, öğretmenler tarafından kurulmuş, ülkemizde sendikal hak ve «gürlüklerin gelişmesine önemli katkıları olan bir sendikadır. Kurulduğu günden bu yana eğitimin sorunlarının çözümü konusunda da önemli çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalardan yararlanması gısetan AKP hükümetinin EgBrn-Sen't yasaklamaya kalkması kabul edilemez».

Ayrıca; gerçek demokrasi, farklı kültürlerin oluşturduğu çok kültürlü toplumu bir arada tutmanın da en etkili yoldur. Çünkü demokrasi farklı dil ve kültürlerin serbestçe ifade, korunma ve geliştirme hakkını da içerir. Bu husus, ülkemizde barış ve kardeşlik içerisinde bir arada yaşama açısından da büyük öneme sahiptir.

Tüm bu nedenlerle, konusu eğitim olan bir sendikanın, tüzüğünde ana dilde eğitim vb. konuların yer alması son derece doğaldır. Türkiye'de yapılması gereken şey; banşıl yollarla açıklanan düşüncelere yasak koymak değil, demokrasinin gelişmesi ve derinleşmesi için en son derece gereMi olan, sendikal örgütlenmeyi ve sivil toplum örgütlenmesini güvence altına almak olmalıdır.

Eğitim-Sen'i sahiplenmek

"Toplumun bütünlüklerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin aradıklarında öğretilenler germsinive kültürünü gällönmşnl mvunur." (f-ğlUm-SmAna Tüzüğü, Madde:2)

Mücadelesi ve emeğin-emeççi sınıfların özgürleşmesi uğruna yürüyüşünü sürdüren Eğitim-Sen'in başında "kapatma" tehdidi "Demeklesin kılıcı" gibi sallandırılıyor.

Emekçilerin temel ilkelerinden olan. "Dayanışmacılık", "Demokratiklik" ve "Eşitlikçilik" çizgisinden geçmişten günümüze dek ödün vermeyen Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası'nın hukuk ve demokrasi dışı yöntemlerle etkisizleştirilmek istenmesi oldukça düşündürücüdür.

Başta kamu çalışanları sendikası hareketinin öncüsü KESK olmak üzere, emekçi güzergâhının motor gücü olan Eğitim-Sen'e yönelik 10 Haziran 2004'te açılan "kapatma" davası ciddi endişelere neden, olmakta ve herkesin doğru okuması gereken mesajlar iletmektedir.

10 Haziran 2004 tarihinin altını bilerek çizdik. Çünkü bir gün öncesi çarpıcı gelişmeler yaşanmıştı! Yani 9 Haziran günü DEP milletvekilleri Leyla Zana, Hatip Dicle, Orhan Doğan, Selim SADAĞIN salıverilmişti ve 80 yıla yakın bir zamandır yok sayılan bir halkın, "Kürtlerin" yanı sıra bu coğrafyada yaşayan diğer toplumsal, kültürel zenginliklerin dilsele bağlamda da olsa devletçe kabulü ve tanınması anlamına gelen TV yayınları başlatılıyordu.

Neden acaba bu açılımlardan bir gün sonra Türkiye'nin en büyük emekçi örgütüne kapatma davası açılıyordu?

Hiç uzatmadan söyleyebiliriz ki, aslında yanıt oldukça açıktır. Yanıtın açıklığı davayı açan kurumun başında olan bakanın "bizde demokrasi de, sopa da var" anlamına gelen açıklamalarından anlaşılıyor mu?

Açıkçası gerçekleşen şudur; sistemin hizmeteyseniz problem yoktur. Yok eğer emeğe ve insana özgürlük, barış, kardeşlik ve demokrasi diyorsanız, hele hele kendi dışındakilerinizle, ötekilere "haklarını verin" talebinde bulunuyorsanız işte o zaman işler değişir...

Eğitim-Sen de tam da bunu yapmış, "geleceğe, gidene paşam" dememiş çok yüksek ve duyulur bir seste "kral çıplak" diye bağırmıştır!

Biz demokrasiden insan hak ve özgürlüklerinden yana olanlar, yani "kral çıplak" diyenleri yalnel mı bırakacağız, yoksa iddialarımızın, vaat ve taahhütlerimizin arkasında mı duracağız?

Bu soruya olumlu cevap vermek açısından koşulların ol-

dukça elverişli olduğunu peşinen belirtebiliriz. Nedir elverişlilik? Ve -veya- ne yapmalıyız?

öncelikle başta KESK'e bağlı sendikalar olmak üzere tüm işçi ve kamu emekçilerinin örgütleri, (özetle sendikalar) hemen, şimdi genel kurulunları olağanüstü toplayarak Eğitim-Sen tüzüğü'nün 2. maddesini virgüline dokunmadan kendi tüzük veya ana tüzüklerine geçirecek, sisteme "bizi de kapatın" çağrısında bulunmaliilar. Böylece sistemin, AKP'nin Avrupa ve dünyaya karşı takındığı Özgürlük ve demokrasi maskesi düşürülmüş olacaktır...

Tarih, bu görevi; Türkiye'nin emek örgütleri ve demokrasi güçlerinin anıne koymuştur!

Tarihselleşmek, tarihe onurla geçmek şansını hiçbir zaman bu güçler için bu kadar yakın ve bu kadar imkan dahilinde olmamıştır!..

Öyleyse, haydi 11, 12 ve 13 Temmuz'u bir başlangıç yaparak, ama başlangıçla sınırlandırmayıp süreklileştirerek tarihin ve insanlığın bizden beklediğini gerçekleştirelim.

Yoksa Eğitim-Sen'e yönelen saldırının onunla sınırlı kalmayacağını asla aklımızdan geçirmemeliyiz.

Haydi emekçilerin ve emeğin temel ilkeleri olan dayanışmacılık, demokratiklik ve eşitlikçiliği yaşam gerçekçemiz yapmaya!

Haydi Eğitim-Sen'ft sahip çıkmaya!

Haydi Eğitim-Sen'li olmaya!

Haydi Eğitim Sen şahsında kazanılmış hak ve defterler© karşı saldırı anlamına gelen "kapatma" davasına DUR demeye!

Bu doğrultuda, gün kazanılmış hakları kalıcılaştırmak, ilerletmek gündür. Gün emeğin, emekçinin umudunu yeniden yaratarak güneşli günlere yürümenin gündüdür!

Ve gün 11, 12, 13 Temmuz'u başarı ve kazanımlarla taçlandırmanın görev olduğu, borç olduğu, sorumluluk olduğu gündür.

Ne mutlu bu güzergahın yolcularına!..

GÜNDEM

06.07.2004

EMEĞİN
BAHÇESİNDEN

■ OSMAN YERGIN ■

osman.yergin@toby.net

Dünden Kalanlar

RADİKAL
07.07.2004

İşsiz büyüme

MURAT
ÇELİKKHAN
iHeelSlok@tigradikal.com.tr

Büyümeye rağmen işsizlik artıyor. İşsizlik Sigortası Fonu verilerine göre işsizlik ödenegi alanların sayısı, bu yılın ilk yansında yüzde 33.6 artış göstermiş. Ekonominin iç talepteki artışın etkisiyle hızlandığı tespit ediliyor. Bu canlanma, halkın borçlanmasıyla sağlanmış. 2003 sonunda 16 katrilyon olan tüketici kredisi ve kredi kartı büyüklüğü, 11 Haziran itibarıyla 24.4 katrilyona ulaşmış. Araştırmacı Mustafa Sönmez bu durumu şöyle açıklıyor: "2001'deki yüzde 9.5 küçülmeden sonra, 2002'de yüzde 8, 2003'te yüzde 7'ye yaklaşan büyümenin ardından işgücünün gelir pastasından aldığı payın azaldığını, hem de önemli ölçüde azaldığını görüyoruz. Maaş ve ücret gelirleri, 2000'de mihli gelirden yüzde 29.2 pay alırken 2001'de Önce yüzde 28'e, 2002'de yüzde 26.3'e, 2003'te ise yüzde 26.1'e gerilemiş bu pay."

Bu büyümenin Türkiye'nin borç yükünü azaltması da söz konusu değil. Ekonomide büyüme denen düşük ücret ve maaş, düşük tarım geliri ile yoksullaştırılan bir büyüme. Bu büyüme Türkiye'de gelir dağılımı adaletsizliğini daha da büyütecek.

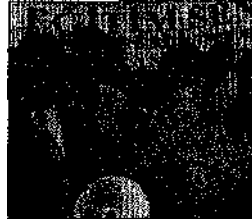
Türk-Yunan dostluğu

Türkiye ile Yunanistan arasında olduğu kadar, Avrupa Birliği ile de dostluk ve işbirliği ilişkilerini geliştirmek için kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. 2001 yılında Türk ve Yunan akademisyenleri, bilim, devlet ve iş damları ile sanatçılar bir girişim başlattı. Amaçları bir Türk-Yunan Dostluk Festivali temelinde iki ülke halkları arasındaki ilişkileri geliştirmektir. Ven Gönüllüleri Derneği önce Bozcaada'da bir festival gerçekleştirdi. Gelenekselleşmesi hedeflenen bu festival, geçen yıl Çanakkale ve Bozcaada yöneticilerinin engellemesi sonucu yapılamadı.

Bayıl Oefne-Daphne Türk Yunan Dostluk Derneği adlı bir sivil örgüt kurdular. Her iki ülkede de III. Türk Yunan Dostluk Festivali'ni gerçekleştire-

yorlar. 19 Haziran'da Alexandropolis'te başlayan festival, 7-8 Temmuz tarihlerinde de Midilli Adasında sürüyor. Ala Akay'ın küratörlüğü'nde bir karma plastik sanatlar sergisi ve Ragıp Duran'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilecek edebiyat paneli, Midilli'nin iki ana etkinliği. Geceleri de Mesotopos Dans ve Müzik grubu ile Yıldız Kenter & Talat Halman Şehirler Şehri İstanbul' gösterileri yapılacak. Sonra Assos ve Bozcaada ziyareti edilecek. İki ülke halkı arasındaki dostluk ve ilişki, yaratılmaya çalışılan her türlü engele rağmen gelişiyor.

Eğitim-Sen'i sahiplenmek

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu, 12 Eylül sonrasında en etkili ekonomik demokratik mücadele veren kurumlardan biri oldu. Kamu çalışanlarının toplu sözleşmesi ve grev hakkı için verdikleri mücadeleye, Türkiye'nin demokratikleşmesi için geniş çaplı etkinlikleri eklemlediler. Bu konfederasyon bünyesinde bulunan Eğitim-Sen, 200 bin eğitim emekçisinin Örgütü. Bildiğiniz gibi 13 Temmuz'da kapatma istemiyle yargılanacak. Tüzüğünde anadilde Öğrenimi savunan bir maddeye yer verdiği için, Çocuklarına Kürtçe isim vermek isteyen insanları fişledik, gözaltına aldık, yargıladık. Yüzlerce üniversite Öğrencisini, anadilde eğitim istedikleri için mağdur ettik, hayatlarını karattık. Sonunda TRT, estek köstek, Kürtçe de yayın yapmaya başladı. Ne oldu? Hiç! Mağdur edilmiş bunca insan hayatı dışında. Şimdi sıra eğitim emekçilerinin örgütünde mi? Türkiye'de demokratikleşmeden yana olanlar Eğitim-Sen'e sahip çıkmalı- Bir adım ileri iki adım geri yürüyüşünün Türkiye'deki temsilcilerine karşı Eğitim-Sen ile bu dayanışmayı göstermek bir zorunluluk.

Nail GİRELİ

Aptal ve zekî, çünkü kurnaz

Aptal akıllı, gerzek zeki... Hepsi bir arada olur mu, olmaz mı? Çıkarsa bilim çıksın işin içinden; biz işin pratiğini biraz gırgırlayalım. NATO'lulara Topkapı Sarayı'nda verilen yemekte bizim gazeteciler ABD Başkanı Bush'un başına üşüşüp hatıra fotoğrafı çektirmişler. Dışişleri Bakanı Abdullah Gül de bizimkilere dokundurmuş:

"Hepiniz ABD'nin Irak politikası aleyhine yazılar yazıyorsunuz, ama fotoğraf çektirmek için ABD Başkanı Bush'u tercih ettiniz. Aynı masada bulunan ve Irak sürecine hep karşı çıkan Fransa Cumhurbaşkanı'yla fotoğraf çektirmeyi aklınıza bile getirmediniz?"

Aristo mantığına göre, şimdi bizimkiler aptal, Gül zeki mi oluyor?

Hatıra fotoğrafının gerekçesini ve sonucunu bizimkilerden biri açıklamış. Meğer Bush'un aptal mı, zeki mi olduğunu anlamak için yanına gidip fotoğraf çektirmişler. Masaya dönüşlerinde de herkes Bush'un zeki olduğuna karar vermiş.

İmdi, Bush'un zekâ ya da aptallık derecesini ölçmek için, fotoğraf çektirmeyi akıl etmek üstün bir zekâ eseri midir? Yoksa başka bir şey mi?..

Bizimkiler Bush'un yerine Chirac'la fotoğraf çektirmeyi akıl edemeyerek, kendileri aranmış. Ya durduk yerde Orhan Pamuk'un başına gelen felakete ne demeli!. Bizce, Pamuk'u göklere çıkarması, Bush'un zekâsını gösteriyor. Atalarımız boşuna söylememişler, "Aptal dostun olacağına akıllı düşmanın olsun" diye.

Bir yandan AB'ye girmeye çabalarken, öte yandan öğretmenlerin örgütü Eğitim - Sen'i kapatmaya kalkışmak, söyler misiniz, hangi zekânın ürünüdür? Hem Bush ve NATO aleyhindeki gösterileriyle dış dünyayı etkileyen sivil toplum örgütlerine teşekkür edeceksiniz; hem bunların önde gelenlerinden biri olan eğitim emekçilerinin örgütünü kapatacaksınız. Dertsiz (!) başınıza dert açmaktan başka ne işe yarar bu?

Siz, siz olun aptal görünenlerden uzak durun. Çünkü mutlaka sizden zekidirler. Bush bu sınıfın en zekilerindedir. Varın gerisini siz hesaplayın.

Bir de baba nasihatı: Zeki kadınlardan hoşlanıyorsanız aptalları yeğleyin. Ama "Ben aptalım" diyenlerinden korkun. Size çarığı ters giydirebilirler.

Bir şiir

Tadımlik dizelerimiz Mehmet Söğüt'ün "İsyan"ından (Çöl Yalnızlığı, Kora Yayın, Haziran 2004):

"Düştün yollara / Titrek bir sonbahar yaprağı gibi / Bulutlara yay da koysan nafîle / Sen böyle gördükçe beni / Bir deney tahtası gibi / İstemem şefkatini kutsadıklarında / Zinakârlar oldukça."

HURRIYET/09.07.2004

Bir sendika ve bir dava!...

2 50 bin üyesi var. Adı Eğitim, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası.

Eğitimden aleyhine kapatma davası açılıyor. Çünkü, sendika tüzüğü'nün 2 b maddesi şöyle:

"Toplumun bütün bireylerinin temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel, parasız eğitim germesini, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini ve kültürlerini geliştirmesini savunur."

Ana dilde öğrenimi savunmak ne demek?.. Al sana müthiş bir suç, al sana, kapatma gerekçesi!.. İnanmak güç ama, bunca demokratikleşme paketi ve ana dilde eğitim ve yayın uygulamasına rağmen, bir sendika hakkında, tüzüğündeki bu madde nedeniyle, kapatma davası açılıyor!..

ÖNCE TAKİPSİZLİK

Olay iki yıl öncesine dayanıyor. Ancak, burada yazışma ve karar tarihlerine dikkat!..

29 Mart 2002'de **Ankara Valiliği** Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurarak, tüzüğündeki bu maddeden dolayı, **"Eğitimsen'in kapatılmasını"** istiyor.

16 Temmuz 2002'de, Ankara Cumhuriyet Savcısı **Hamza Ugar, kapatma davası açılmasına yer olmadığı** kanısına vararak, takipsizlik kararı veriyor.

Savcı kararını, **"ana dilde öğrenim konusunun kamuoyunda yoğun biçimde tartışıldığı, Meclis'in de gündemine alınmak üzerine olduğu"** görüşüne oturtuyor. Çok doğru!..

Sendika olduğu için, konu **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na** da yansıyor. Bakanlık, 16 Ekim 2002 tarihinde, Eğitsen'e yazı yazarak, **"tüzüğüünüzde yasaya aykırı bir durum yoktur"** diyor. Güzel, ama bu cümleyi not edin!..

Bir macera, buraya kadar yine de, iyi!..

"ANAYASAYA AYKIRI"

27 Haziran 2003'e geliyoruz. **Genelkurmay Başkanlığı** Çalışma Bakanlığı'na bir yazı gönderiyor.

"Sendika tüzüğündeki, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini savunur, ifadesi, Anayasa'nın 3 ve 42. maddelerine aykırıdır, bu nedenle, sendika tüzüğü'nün 2b maddesinin değiştirilmesi için gerekli

ydogan@hurriyet.com.tr

girişimlerde bulunulmasını takdirlerinize arz..."
Anayasa'nın ana dilde eğitim ve yayınla ilgili maddelerinin değiştirilmediği günlerde Bununla ilgili demokratikleşme paketlerinin tartışmayı aşırıp, artık TBMM'de kabul edildiği bir sırada

BAKANLIK ÇELİŞİYOR

Öfff, geliyoruz 15 Temmuz 2003'e!
Genelkurmay'dan bu yazıyı alan Çalışma Bakanlığı acele çark ediyor! Oysa, o arada Anayasa çoktan değişmiş!

Bakanlık, Ankara Valiliğine yeniden bir yazı gönderiyor "Tüzükteki, bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesini savunur, ifadesinin yeniden değerlendirilmesi ricasıyla..."

16 Ekim 2002'de "Tüzüğüünüzde ayrırlık yoktur" diyen Bakanlık, dokuz ay sonra, aynı konuda Ankara Valiliği'ni görevi çağırıyor!

VALİLİK GÖREVDE

Ufff, yemden Ankara Valiliği!
Temmuz 2003'te Bakanlıktan ateşi alan Ankara Valiliği, 28 Ekim 2003'te önce Eğitsen'i tüzük değişikliği için uyarıyor Ne değişikliği? Anayasa değişmiş! Anadilde öğrenim ve yayın serbest!

Olur mu? Olmaaaaz!
Al sana dava!
Öfff, geliyoruz 12 Nisan 2004'e Valilik, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurarak, "sendika yöneticilerinin yargılanması ve sendikanın kapatılmasını" istiyor!

O sırada, TRT'de ana dilde yayın başlamak üzere! Ana dilde kursları çoktan başlamış!

VE DAVA

Ufff, 10 Haziran 2004'e geliyoruz
Ve huzurlarınızda sendikanın kapatılma davası!..

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Eğitsen'in yedi yönetim kurulu üyesinin yargılanması, sendikanın kapatılması için dava açıyor! İlk duruşma önümüzdeki salı günü

Sız, bizim de-mok-rat-laş-tı-ra-ı-na-dık-la-n-«nsz-dan-tm-sı-nız?.. Yoksa, biz sizin de-mok-ra-sl an-la-yı-şı-nj-zı an-ia-ya-ma-yan-lar-dan-mı-yız?..

Ne demokrasi ama! Uygulamaya bak, hizaya gell

EVRENSEL/10.07.2004

İŞÇİ ÜNİVERSİTESİ

Yüksel Akkaya

Eğitim Sen
kapatılmalıdır..!

Kurumların, örgütlerin, sendikaların "yaşı" bazı önemli i-
puçları da verir. Örneğin bir siyasal partinin, bir sendikanın
uzun ömürlü olması, örgütlenme alanındaki özgürlük açısın-
dan, oradaki "demeokrasi"nin de görece yerleştiğini gösterir.
Yakın zamanlarda Avrupa Birliği'ne (AB) üyelik sürecinde
hızla "demokratikleştiği" ileri sürülen Türkiye'de, Eğitim Sen
gibi, zorlu bir mücadeleden çıkmış, kendi örgütlenme süreci-
ni hazırlarken, Türkiye'deki demokrasinin sınırlarının da ge-
nişletilmesine katkıda bulunmuş bir sendikanın, kapatılmaya
çalışılmasını daha soğukkanlı olarak değerlendirmek gerekir.
Bunu basit, bir dil meslesine indirgemek ve sadece Eğitim
Sen'e yönelik bir "eylem" olarak değerlendirmek safdillikten
başka bir şey olmaz.

DEP milletvekillerinden Zana, Dicle, Doğan ve Sadak'ın
tahliesinden hemen sonra Eğitim Sen'e tüzüğünde "anadil-
de eğitim"e yer verdiği için kapatma davasının açılmış olma-
sı tesdüfi değildir. Zira savaş politikası her anlamda üstünlük
kurmaya dayalıdır. Belli ki 1984 yılındaki "aymazlığı" iyi de-
ğerlendirmiş olan devlet, bu kez işi sıkı tutmakta, "ateşkesin
sona erdiği" yönündeki bildirimde daha sert bir tavırla yanıt
vermektedir. Bu nedenle Eğitim Sen'in kapatılmasına yönelik
dava "savaş politikasında üstünlüğü göstermeğe dayalı bir
yaklaşımın parçasıdır. Bu haliyle de demokrasinin sınırlarının
daraltılacağıının, özgürlüklerin kısıtlanacağıının habercisi ola-
rak da değerlendirilebilir.

Eğitim Sen kapatma davasının sürdüğü zaman diliminde
demokrasinin ve özgürlüklerin simgesi olduğunu ön plana
çıkarmalı, hamasi "Eğitim Sen'i kapattırmayacağız!" söylemi
yerine, demokrasiye ve özgürlüklere sahip çıkma temelinde
bir politika geliştirerek sorunu ülkenin demokrasi ve özgür-
lükler sorununa dönüştürmelidir. Zira bu sorun sadece Eği-
tim Sen'in sorunu değildir. Terside durumda sonuç pek de faklı
olmayacaktır.

akkaya.yuksel@yahoo.com

